

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. Epidemia COVID-19 silnie negatywnie wpływa na bieżącą działalność zakładów budowlanych i weryfikuje ich plany. Stosowanie zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (ze zm.) powoduje absencję pracowników, rzutuje na wydajność pracy i zmusza firmy do posiadania dodatkowego zaplecza związanego ze środkami ochrony osobistej.

Wyniki kwietniowego badania są pod wieloma względami podobne do odnotowanych w początkowych okresach kryzysów, które wystąpiły w latach 2001 i 2002 (tzw. bańka internetowa), 2009 (kryzys kredytów *sub-prime*) oraz 2013 (kryzys zadłużeniowy w strefie euro). W drugim kwartale 2020 r. wskaźnik koniunktury w budownictwie (IRGCON) przyjął wartość -36,3 pkt, jedną z najniższych od 1994 r. Na podobnie niskim poziomie był w latach 2001 i 2002 oraz na przełomie lat 2012 i 2013. W porównaniu z I kwartałem br. obecna wartość wskaźnika jest niższa o 25,3 pkt, a od wartości sprzed roku o 58,7 pkt.

Wartości wskaźnika dla sektora prywatnego i publicznego są równe odpowiednio: -38,6 i -25,6 pkt. W ciągu minionych trzech miesięcy zmniejszyły się o, odpowiednio: 30 pkt i 3,7 pkt, w porównaniu zaś z II kwartałem 2019 r. są niższe o: 58,5 pkt i 58,1 pkt. Podobnie jak wcześniej duże zróżnicowanie koniunktury obserwuje się w układzie regionalnym. Najwyższą wartość wskaźnika, -19,3 pkt, odnotowano dla makroregionu północnego, a najniższe dla makroregionu centralnego, -48,1 pkt, i północno-zachodniego, -48 pkt. W drugim kwartale br. najniższe wartości wskaźnik koniunktury przyjął dla zakładów prywatnych, które zostały założone jeszcze przed 1990 r., -54,6 pkt, oraz firm publicznych o liczbie zatrudnionych pow. 100 osób, -52,5 pkt. Stosunkowo najlepiej radzą sobie firmy zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (-15,9 pkt) oraz przedsiębiorstwa publiczne zatrudniające do 100 osób (-17,7 pkt).

2. Po raz pierwszy od 1995 r. wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji w drugim kwartale roku jest ujemna. Wynosi obecnie -37,5 pkt i jest o 64,4 pkt niższa niż w II kwartale 2019 r. Spadki wartości salda rzędu 40-70 pkt w porównaniu z II kwartałem 2019 r. zanotowano dla wszystkich badanych grup przedsiębiorstw. Zakłady budowlane nie spodziewają się, by w III kwartale nastąpił wyraźny wzrost poziomu produkcji – wartość salda prognostycznego wynosi -31,9 pkt.

3. Tak jak w przypadku produkcji po raz pierwszy od 1995 r. wartość salda odpowiedzi o wielkość zamówień w drugim kwartale jest ujemna. Wynosi -39,4 pkt. W porównaniu z poprzednim kwartałem nastąpił spadek poziomu zamówień o 9,0 pkt (na skutek zmniejszenia się poziomu zamówień w sektorze prywatnym o 15,3 pkt). Wartość salda w ujęciu ogółem obniżyła się w skali roku o 64,9 pkt, ze względu na spadek poziomu zamówień zarówno eksportowych jak i krajowych (odpowiednio o: 85,8 i 64,7 pkt).

4. Obecne wartości salda odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie mocy produkcyjnych wynoszą: 29,9 pkt w ujęciu ogółem, dla sektora prywatnego -35,9 pkt, a publicznego -3,4 pkt. W porównaniu z drugim kwartałem roku 2019 są one niższe o, odpowiednio: 50, 52,2 oraz 39,3 pkt. W ciągu kwartału spadek wartości salda ogółem wyniósł 10,2 pkt. Spodziewany jest dalszy spadek wykorzystania mocy produkcyjnych w budownictwie – wartość salda prognostycznego jest równa -34,4 pkt.

5. W skali roku poziom cen usług budowlanych obniżył się o 43,4 pkt. Większy roczny spadek wartości salda zanotowano tylko w dwóch pierwszych kwartałach 2009 r. (wówczas 54,5 i 51,6 pkt), Względem pierwszego kwartału br. wartość salda zmniejszyła się o 32,3 pkt. Zmiany poziomu cen są zróżnicowane. Stosunkowo najmniej obniżył się poziom cen w zakładach wykonujących roboty specjalistyczne (o 13,9 pkt) i przedsiębiorstwach publicznych (o 14 pkt). Największy spadek wartości

salda, o 63,7 pkt, odnotowano dla firm zajmujących się wznoszeniem budynków. Przewidywany jest dalszy spadek cen usług budowlanych w kolejnym kwartale.

6. Znacznie pogorszyły się oceny własnej sytuacji finansowej zakładów budowlanych. Obecna wartość salda jest równa -50,5 pkt (-16 pkt w I kwartale 2020 r., 3,5 pkt przed rokiem). Tak niskie oceny notowano tylko w pierwszych kwartałach lat 2001-2003, 2009 oraz 2013. Dla sektora prywatnego wartość salda wynosi -54 pkt, a publicznego -35,2 pkt. Dla wszystkich pozostałych grup zakładów wartości salda są ujemne i sięgają od -60 do -40 punktów. Spodziewane jest dalsze pogorszenie się sytuacji finansowej zakładów budowlanych w najbliższym kwartale – wartość salda prognostycznego jest równa -54,8 pkt.

7. Pogłębia się spadkowa tendencja zatrudnienia w budownictwie. Obecna wartość salda wynosi -17,2 pkt i jest niższa przed rokiem o 30,8 pkt. Wyższa jednak o 6,2 pkt od wartości z pierwszego kwartału. Pod względem zatrudnienia sytuacja firm prywatnych jest znacznie trudniejsza niż przedsiębiorstw publicznych. Dla sektora prywatnego obecna wartość salda wynosi -21 pkt, a dla publicznego 0,0 pkt. Spadki w skali roku sięgają odpowiednio: 36,1 oraz 7,0 pkt. Zakłady budowlane przewidują dalszy spadek wielkości zatrudnienia w trzecim kwartale – wartość salda prognostycznego wynosi -33,2 pkt.

8. Maleją nakłady inwestycyjne. Obecna wartość salda wynosi -49,8 pkt w ujęciu ogółem, dla sektora prywatnego -56,8 pkt, a publicznego -19,8 pkt. W porównaniu do II kwartału ub.r. wartość salda ogółem jest niższa o 50,8 pkt, a od wartości z poprzedniego kwartału o 19,1 pkt. Najmniejszą aktywność inwestycyjną wykazują zakłady prywatne krajowych osób fizycznych (wartość salda -65,8 pkt), a najwyższą wartość wskaźnika zanotowano dla zakładów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (-34,2 pkt). Firmy budowlane spodziewają się, że ich zaangażowanie inwestycyjne w kolejnym kwartale będzie na poziomie podobnie niskim do obecnego.

9. Drastycznie pogorszyły się oceny sytuacji ogólnej w gospodarce. Wartość salda obniżyła się w ciągu kwartału aż o 56,7 pkt, a w skali roku spadek wyniósł blisko 80 pkt. Obecnie wynosi -82,1 pkt i jest najniższa w historii badania koniunktury w budownictwie. Jeszcze gorzej stan gospodarki oceniają przedsiębiorstwa prywatne (-84,6 pkt). Najniższe oceny wystawiają prywatne przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób (-90 pkt). Firmy budowlane nie przewidują poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej w kraju w nadchodzącym kwartale – wartość salda prognostycznego jest równa -83 pkt.

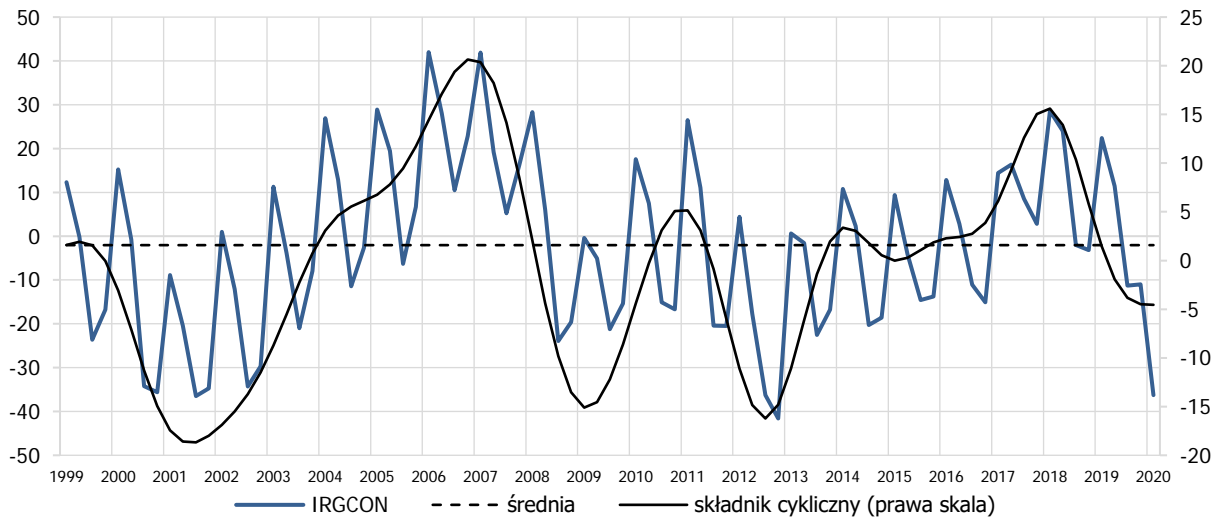
10. Znacznie pogorszyły się również oceny sytuacji w branży budowlanej. Wartość salda wynosi -63,1 pkt i jest niższa od wartości w I kwartale o 27,3 pkt. Spadek w skali roku wyniósł 63,1 pkt. Kondycję własnej branży znacznie gorzej oceniają firmy prywatne niż przedsiębiorstwa publiczne; wartości salda wynoszą odpowiednio: -68,9 i -37,4 pkt. Najgorzej sytuację budownictwa oceniają zakłady zajmujące się robotami specjalistycznymi (-70,2 pkt) oraz zakłady krajowych osób fizycznych (-69,6 pkt). Prognozy rozwoju sytuacji w budownictwie w kolejnych miesiącach są bardzo pesymistyczne – wartość salda prognostycznego jest równa -78,8 pkt.

11. Głównymi barierami ograniczającymi aktywność produkcyjną zakładów budowlanych są: nadmierne obciążenia podatkowe (tę barierę wskazuje obecnie 46,5% zakładów), silna konkurencja wewnątrz gałęzi (38,2%), niestabilne przepisy prawne (38,2%) oraz wysokie ceny surowców i materiałów (35,4%). W porównaniu z poprzednim kwartałem nastąpiła poprawa warunków pogodowych (odsetek ankietowanych wskazujących tę barierę zmniejszył się o 18,6 pkt proc.) i zmalały trudności ze znalezieniem pracowników i niskich kwalifikacjach, narasta natomiast problem zatorów płatniczych (wzrost o 4,0 pkt proc.). W ocenie uciążliwości barier firmy prywatne i publiczne bardzo się od siebie różnią. Odsetek przedsiębiorstw prywatnych, które wskazują barierę podatkową, jest o ponad 30 pkt proc. wyższy, w przypadku bariery prawnej różnica ta przekracza 10 pkt proc.,

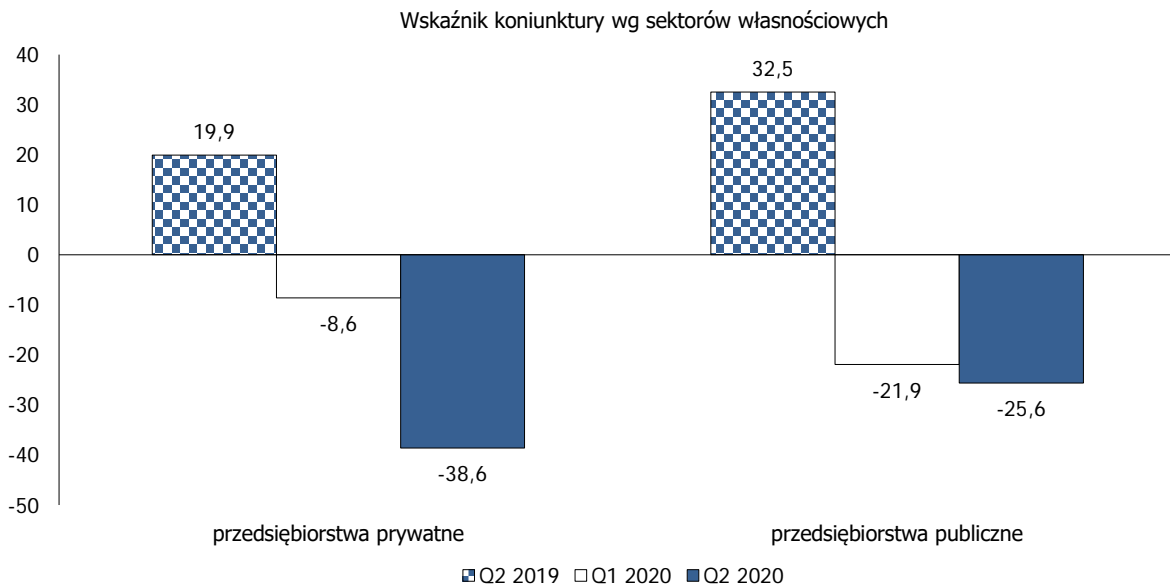
a w przypadku zatorów płatniczych 9,0 pkt proc. Nie przewiduje się istotnych zmian w ocenie barier działalności budowlanej w najbliższym okresie.

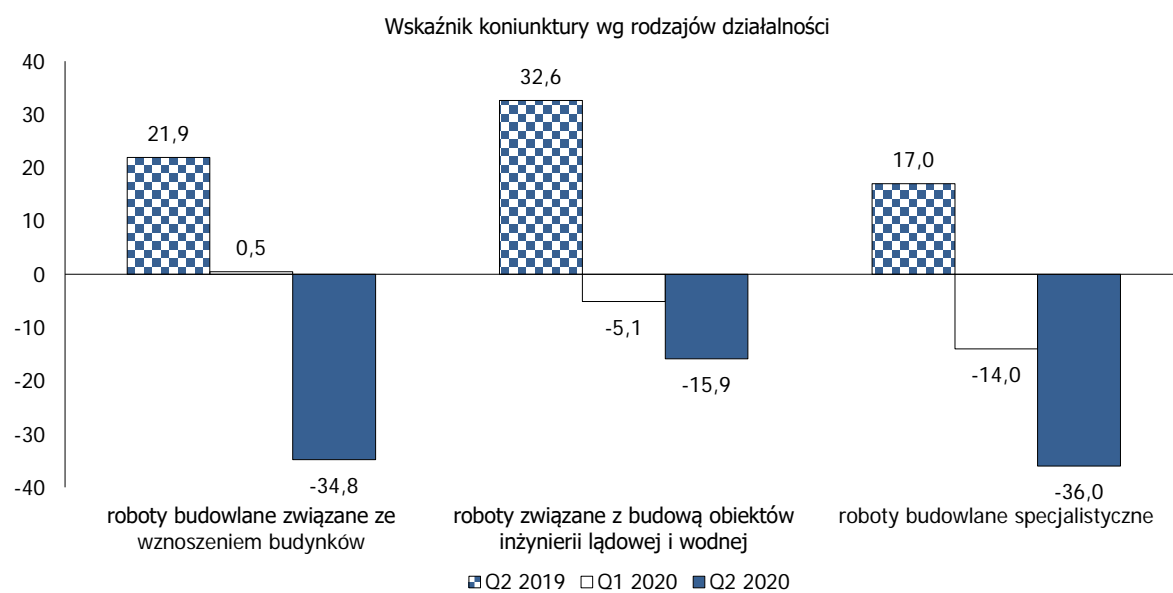
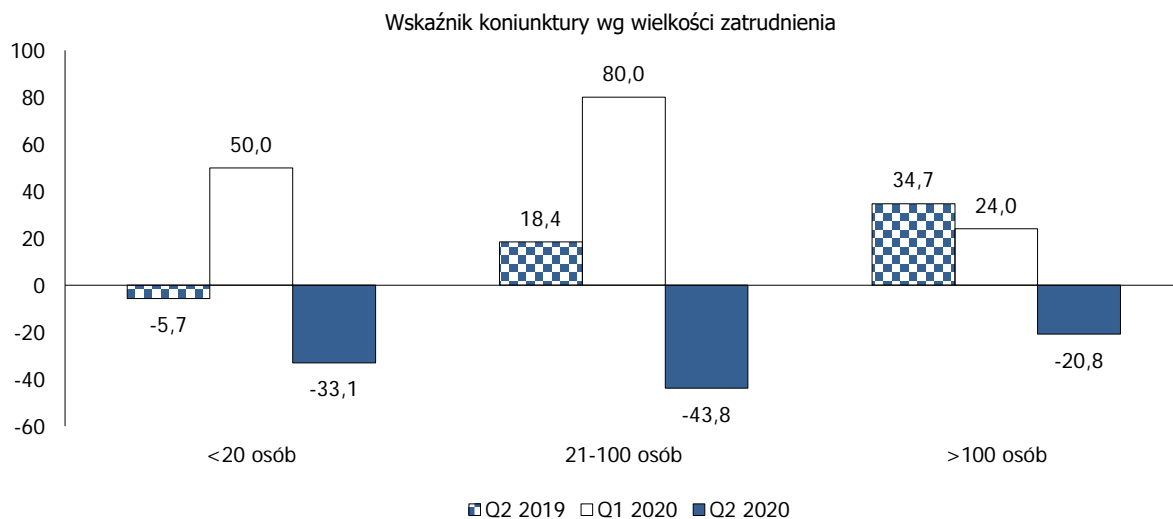
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

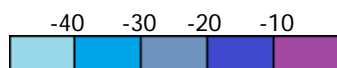
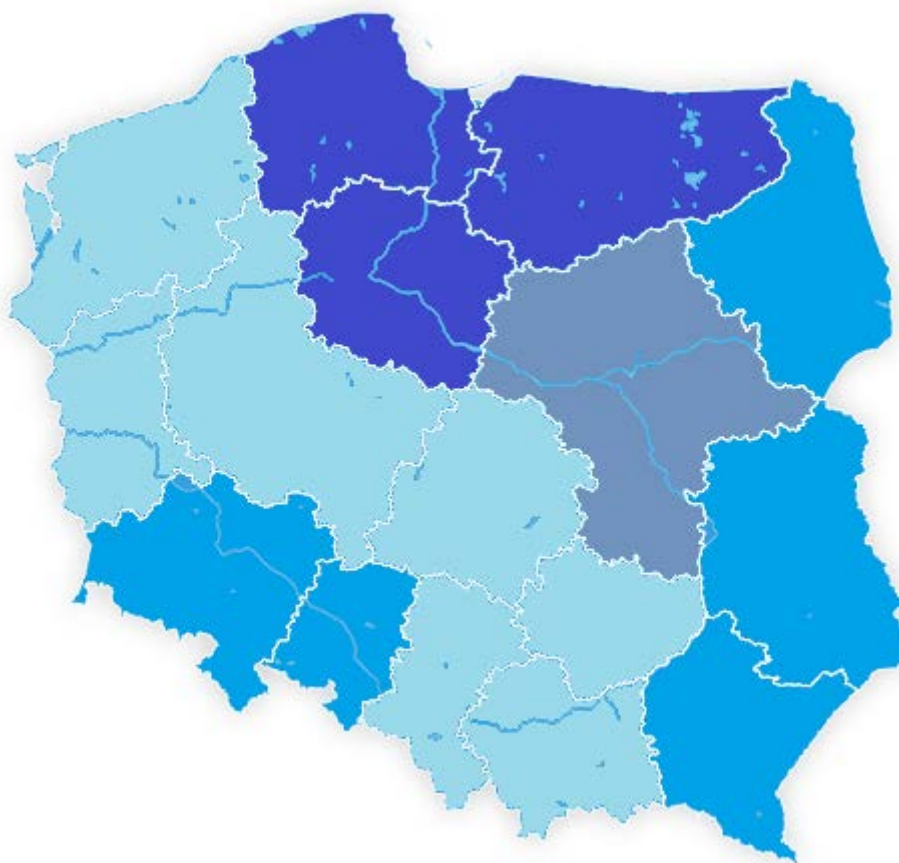

składowe salda	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020
1. zamówienia ogółem – stan	-16,8	25,5	22,9	5,3	-30,4	-39,4
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	10,4	19,2	-0,4	-27,9	8,4	-33,2
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	-3,2	22,4	11,3	-11,3	-11,0	-36,3

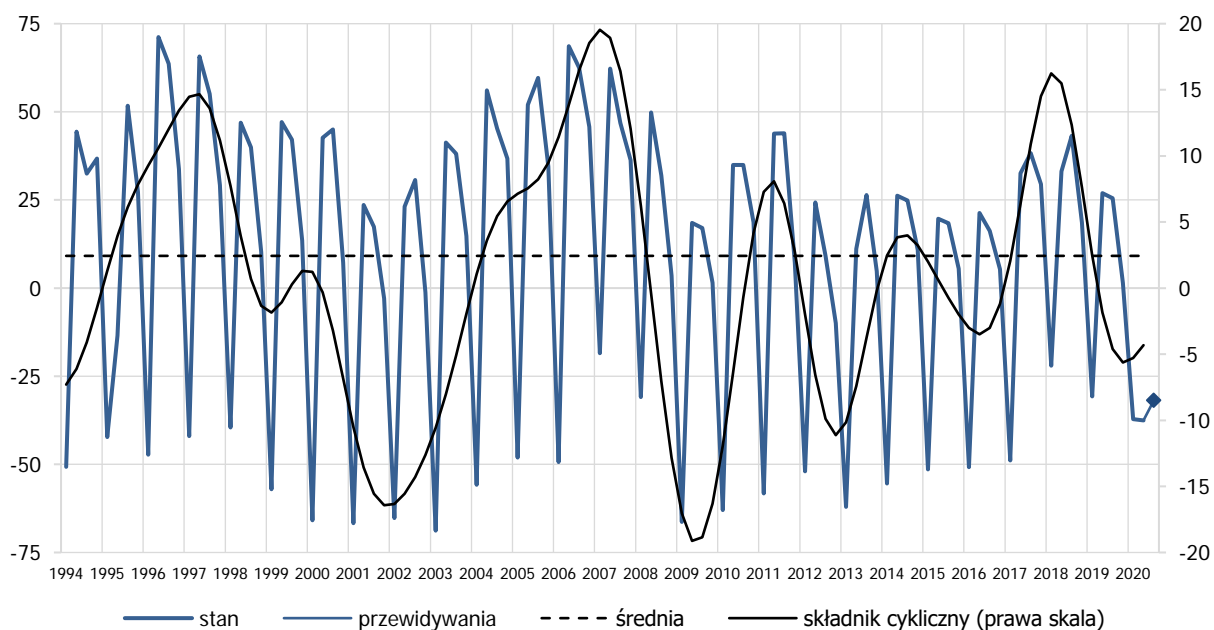

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

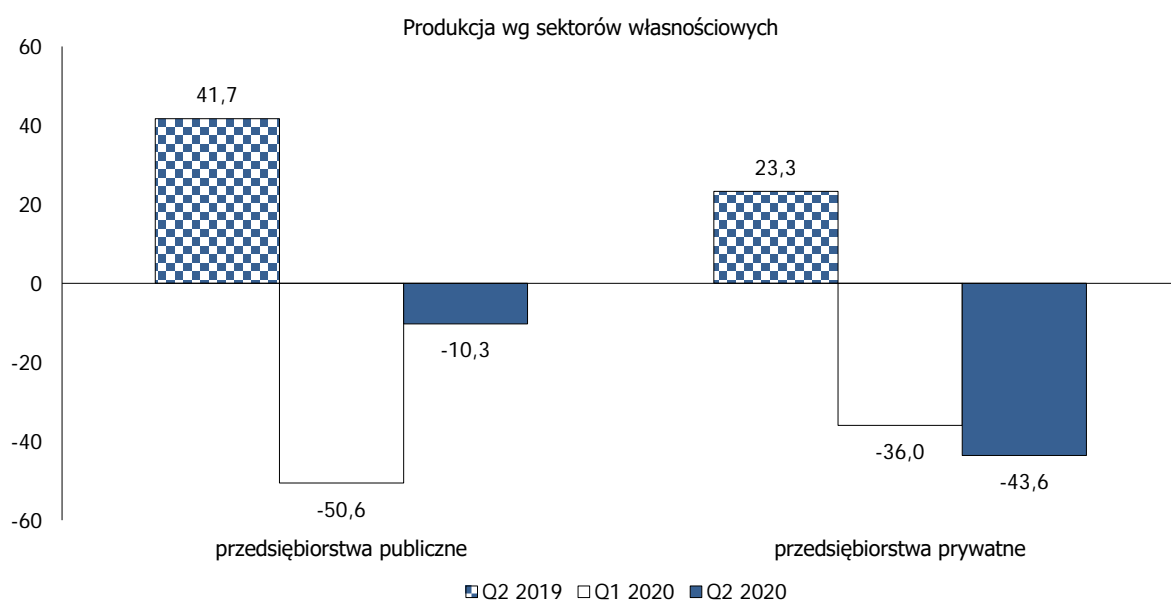

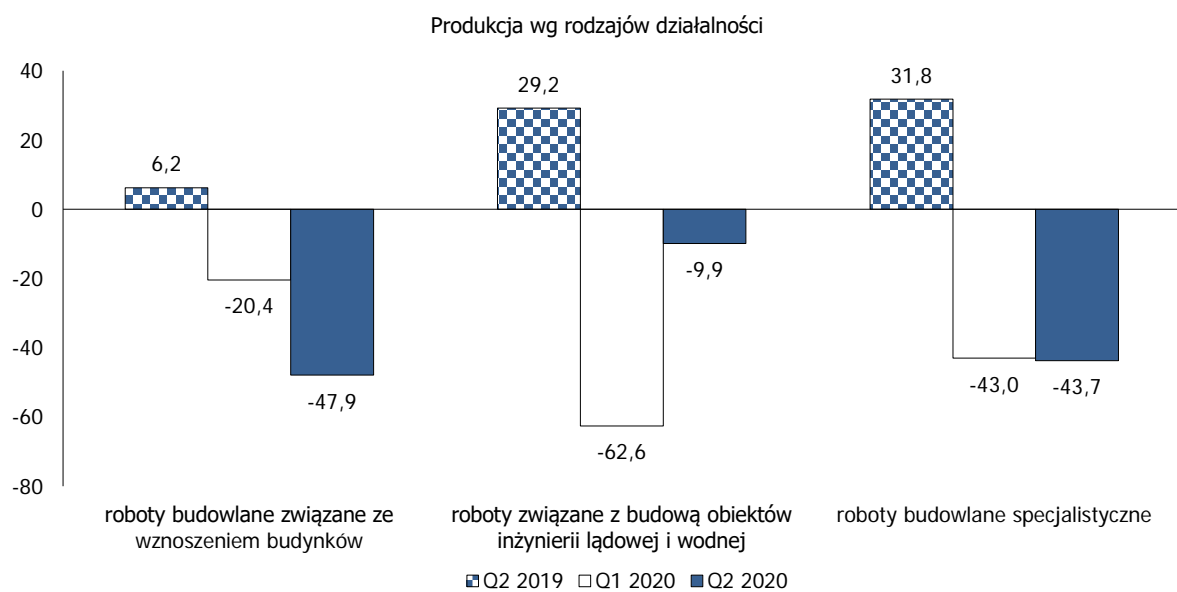
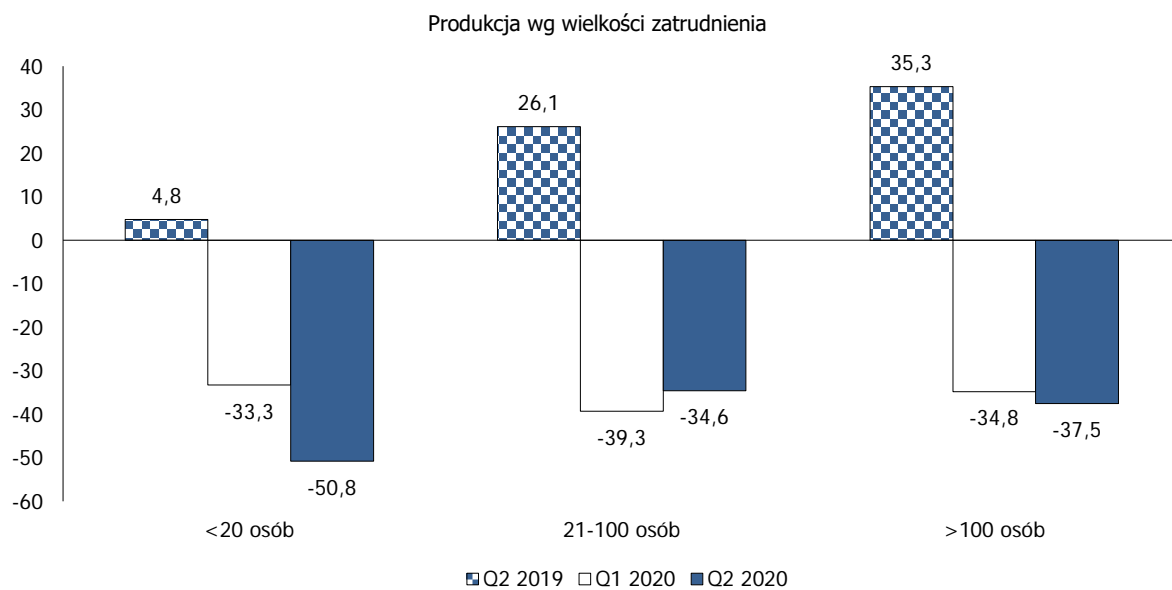
	Q2 2019	Q1 2020	Q2 2020
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	22,8	-9,8	-48,1
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	22,9	-11,9	-43,8
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	28,1	-25,3	-32,3
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	15,8	-5,1	-48,0
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	20,3	-33,4	-38,4
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	35,4	11,6	-19,3
Województwo mazowieckie	9,1	-11,1	-24,0

PRODUKCJA

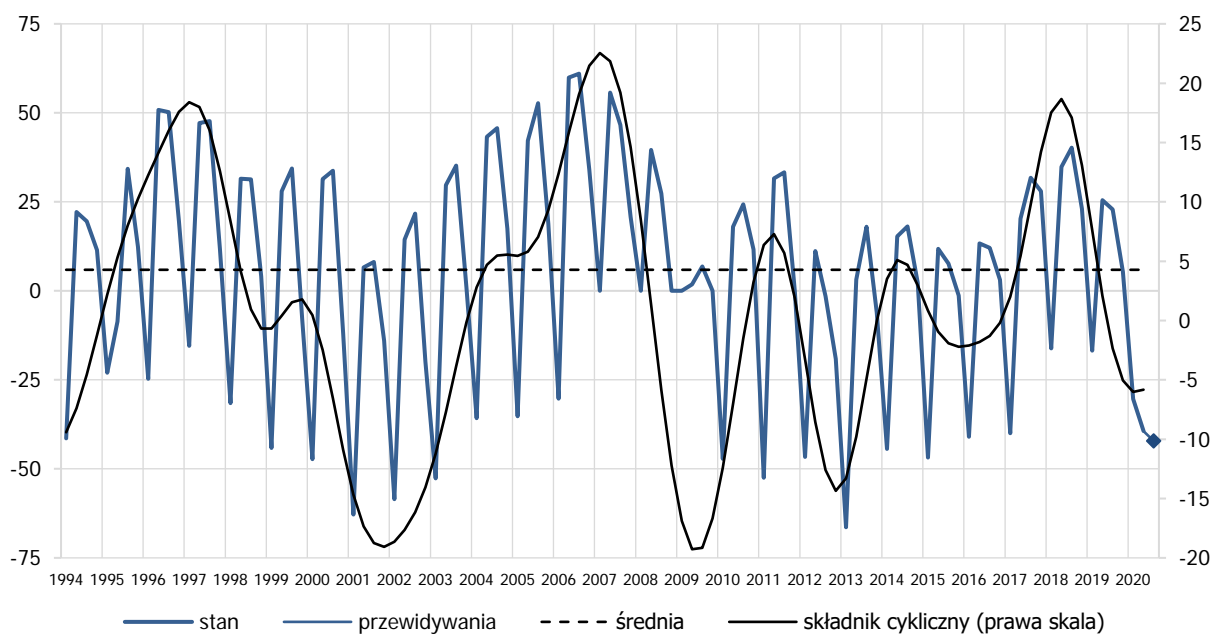
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	38,6	35,2	22,9	14,5	8,9	15,9
2. brak zmiany	49,8	55,1	55,6	33,8	44,7	36,3
3. spadek	11,7	9,7	21,5	51,7	46,4	47,8
saldo (1.-3.)	26,9	25,5	1,4	-37,2	-37,5	-31,9

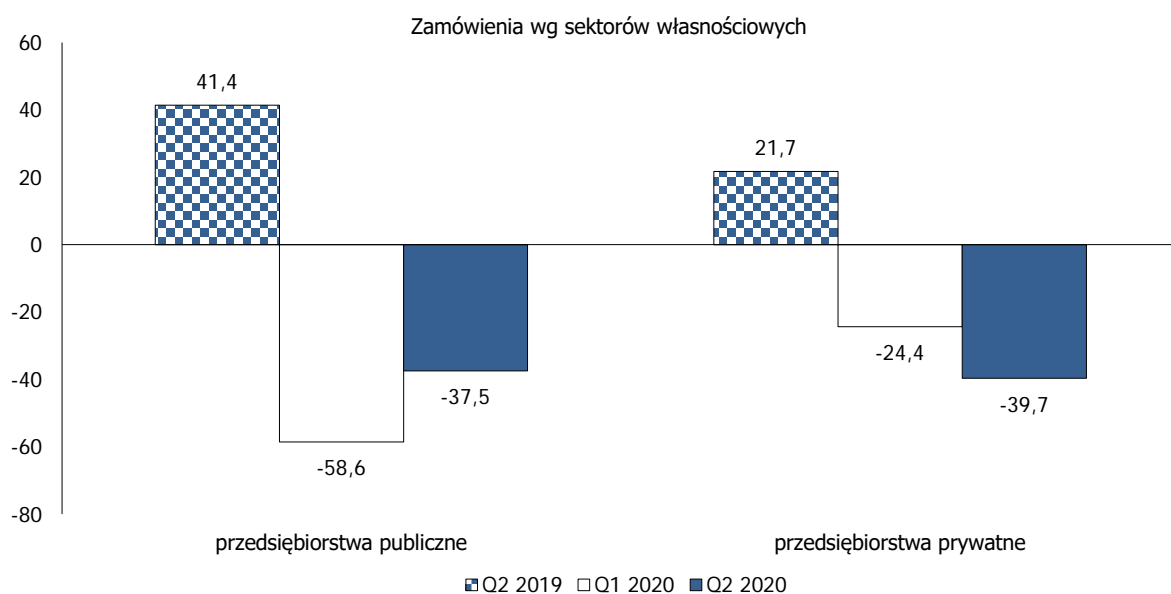

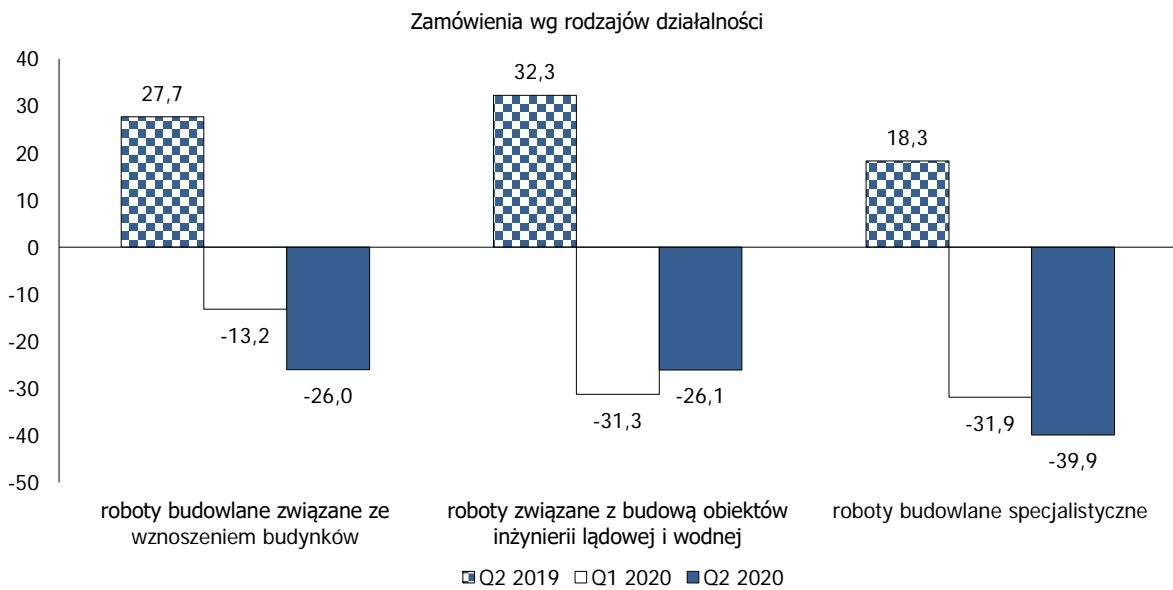
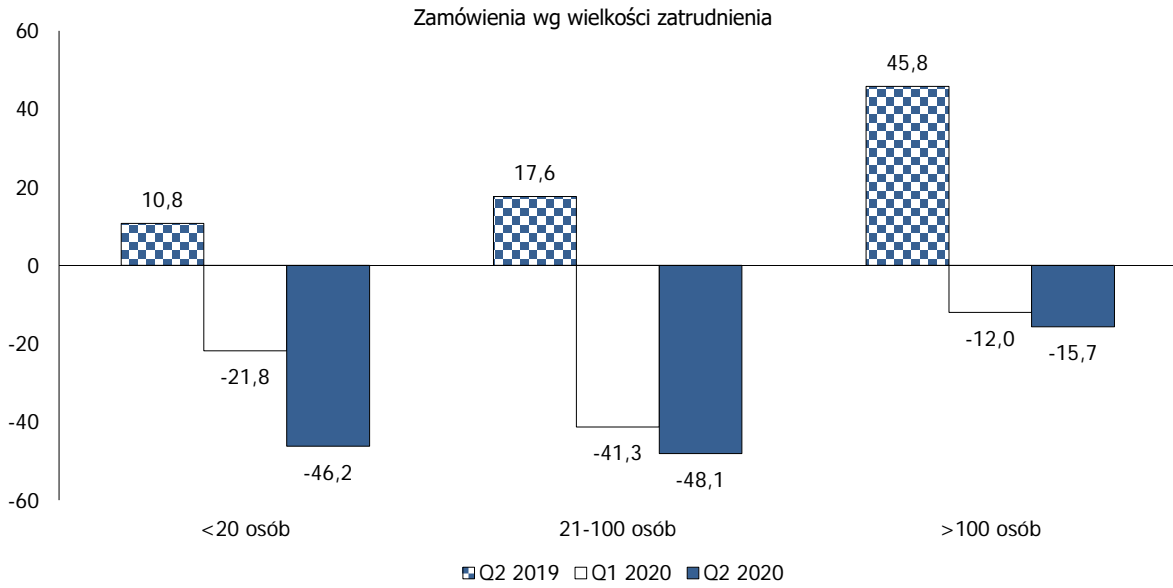

ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

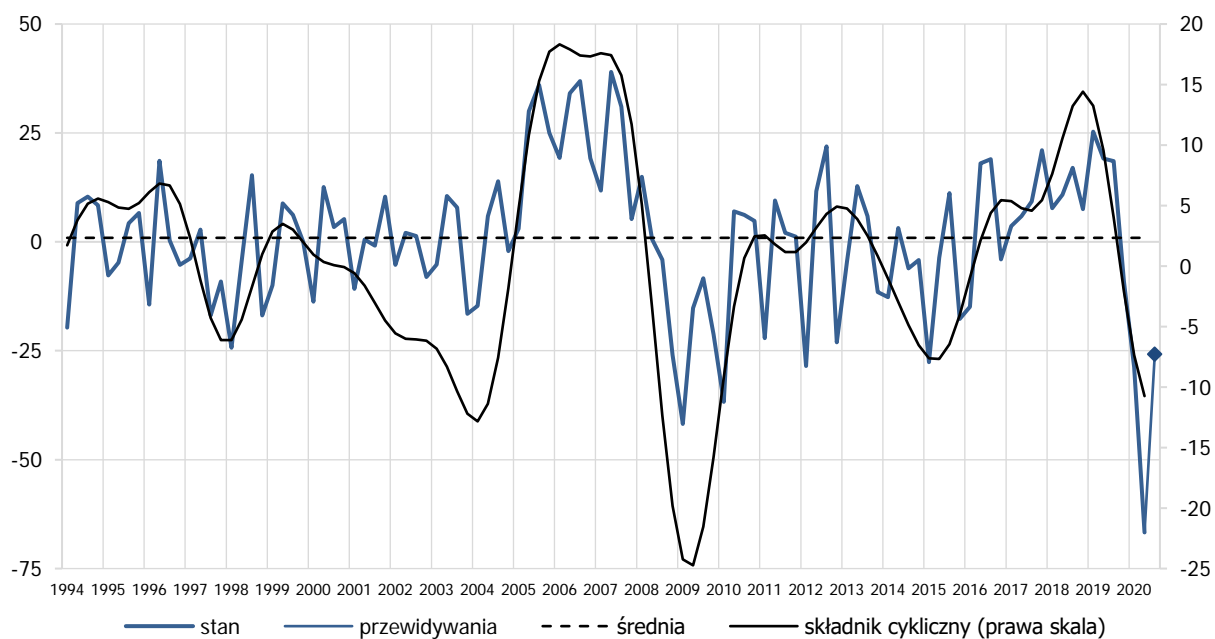

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	38,1	37,8	25,5	12,4	9,2	15,5
2. brak zmiany	49,2	47,3	54,3	44,8	42,2	26,8
3. spadek	12,6	14,9	20,2	42,8	48,6	57,7
saldo (1.-3.)	25,5	22,9	5,3	-30,4	-39,4	-42,2

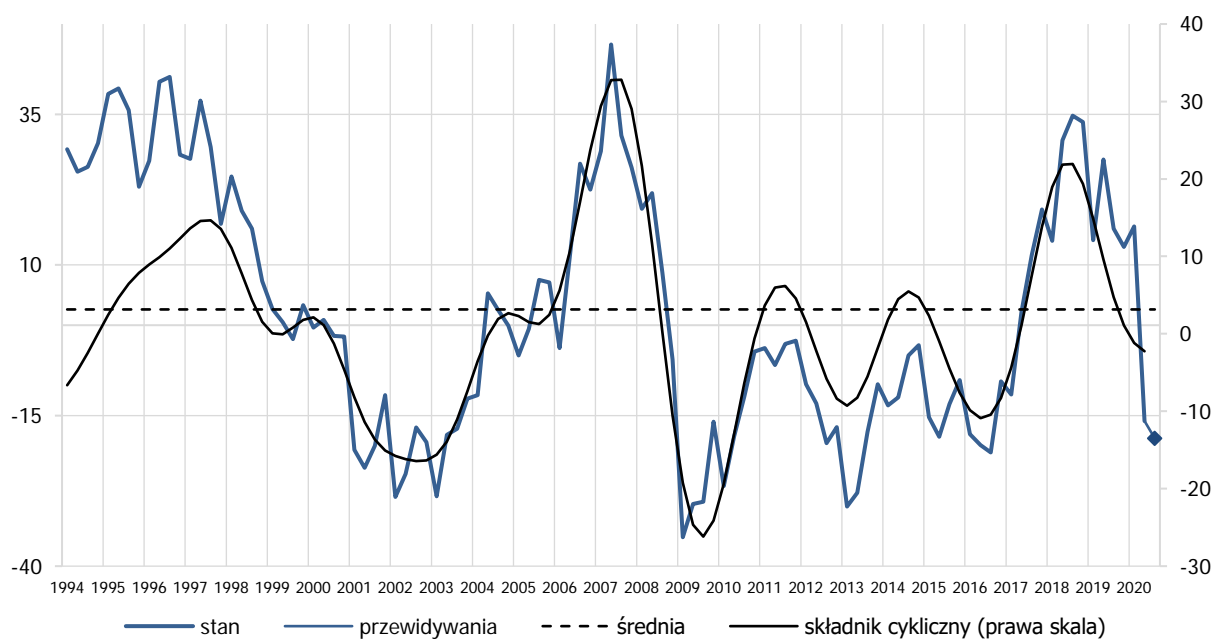

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

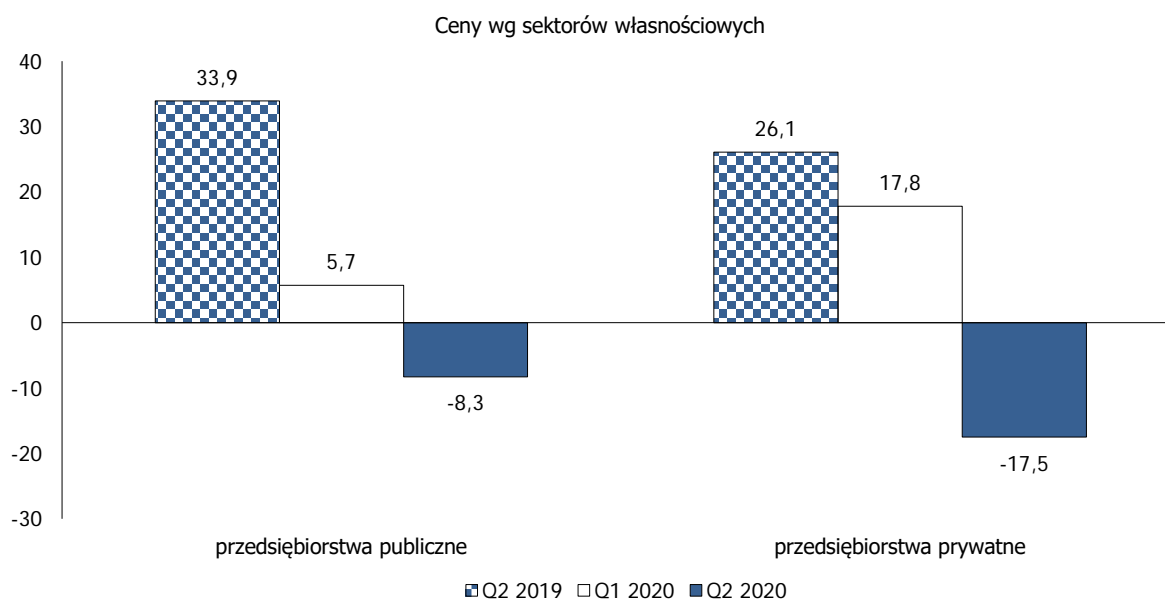

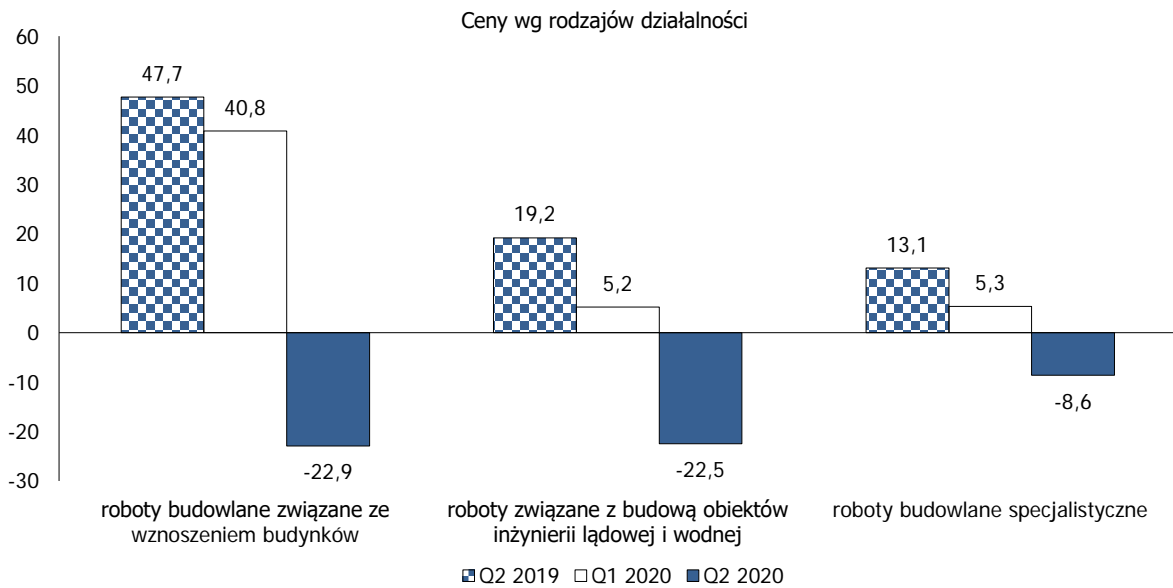
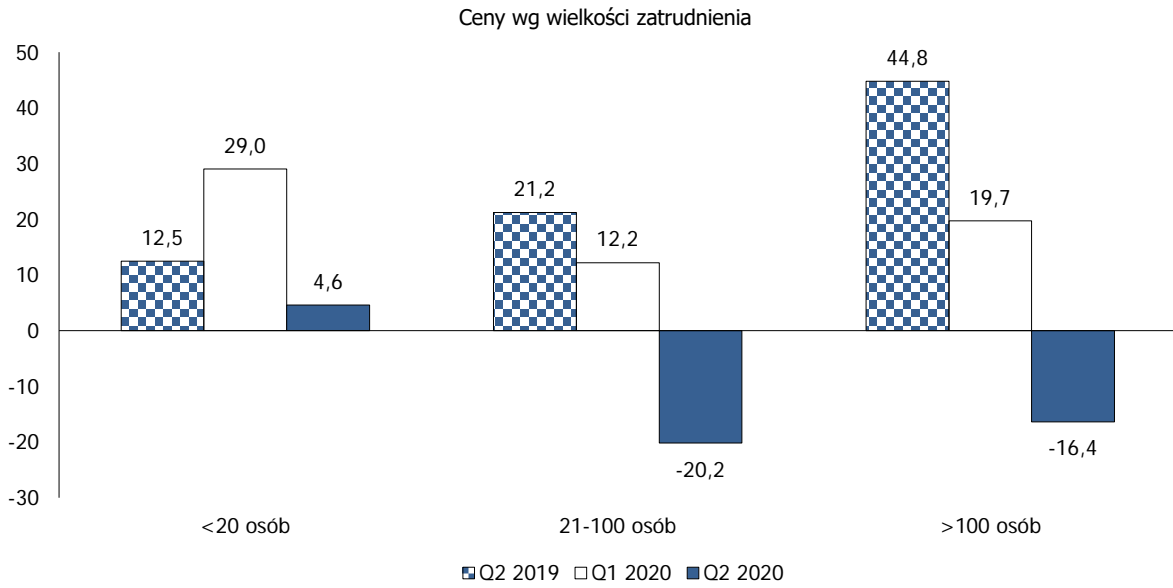
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	62,5	25,9	11,2	3,0	0,0	0,0
2. brak zmiany	37,5	66,7	68,5	65,2	33,3	74,2
3. spadek	0,0	7,4	20,2	31,8	66,7	25,8
saldo (1.-3.)	19,1	18,5	-9,0	-28,8	-66,7	-25,8

CENY USŁUG BUDOWLANYCH

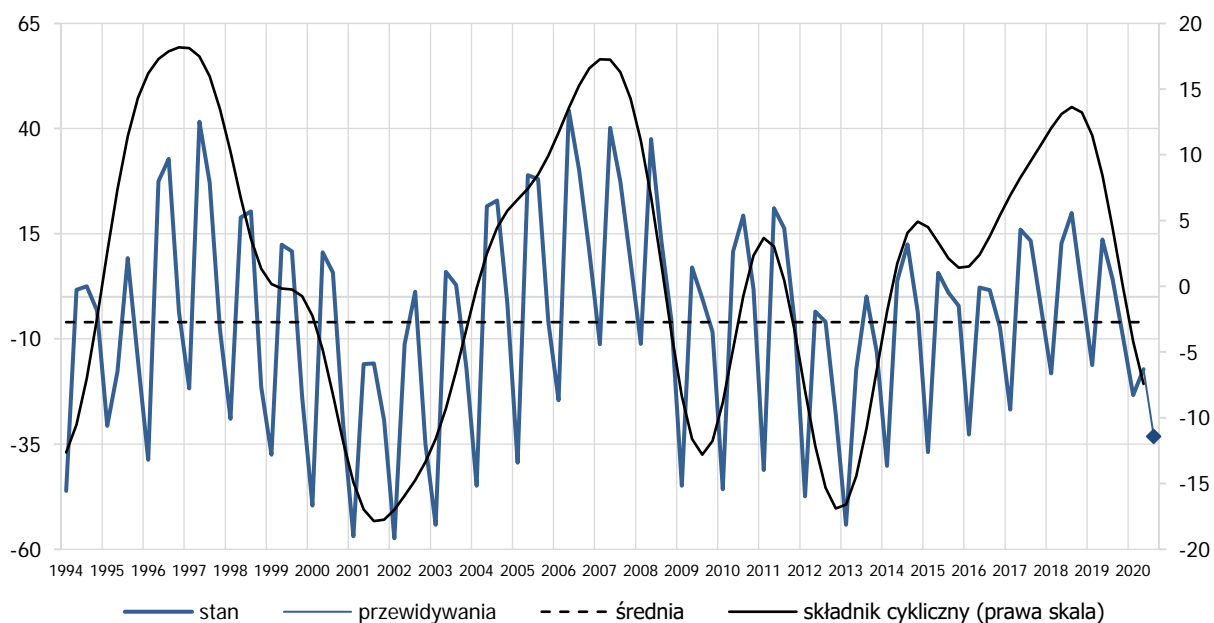

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	32,6	25,5	19,5	25,0	9,9	15,9
2. brak zmiany	62,3	65,0	74,0	66,4	64,3	49,5
3. spadek	5,1	9,5	6,5	8,6	25,8	34,7
saldo (1.-3.)	27,5	16,0	13,0	16,4	-15,9	-18,8

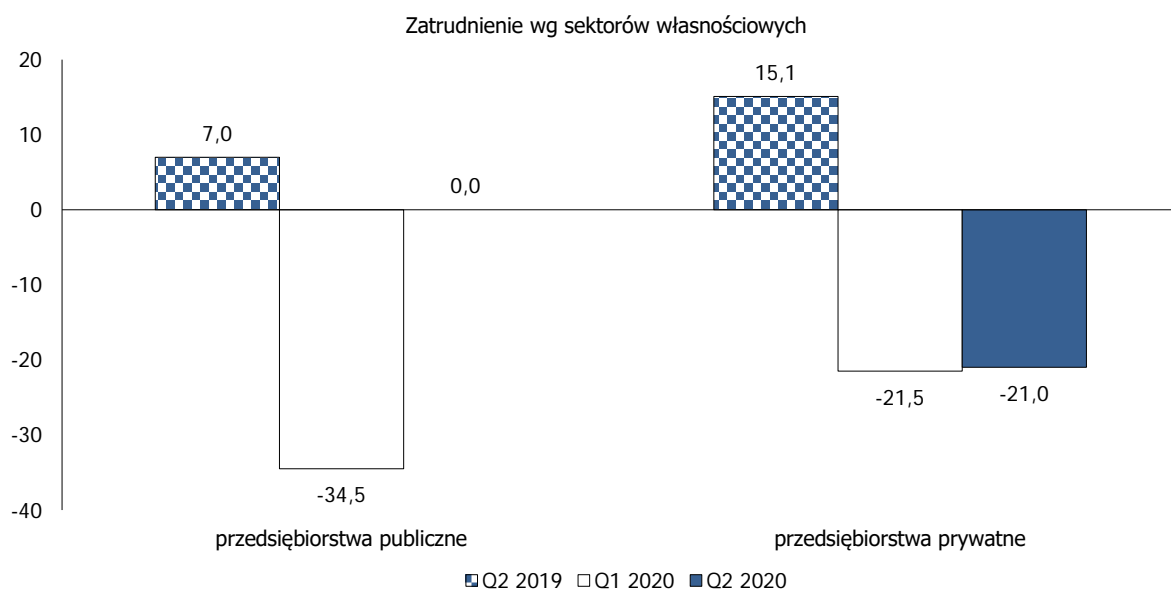

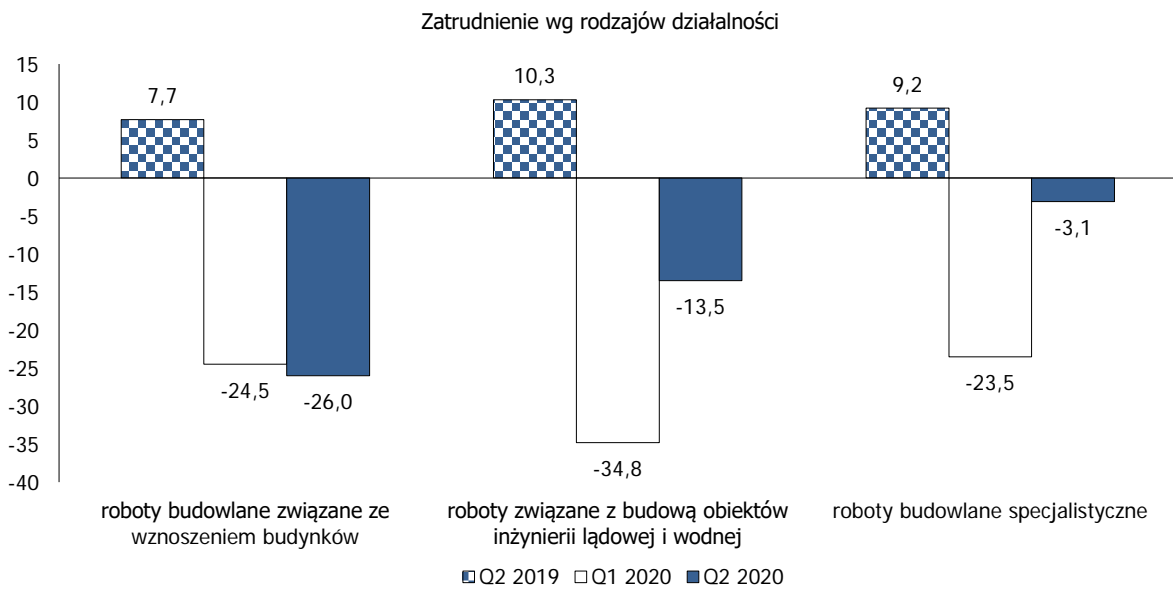
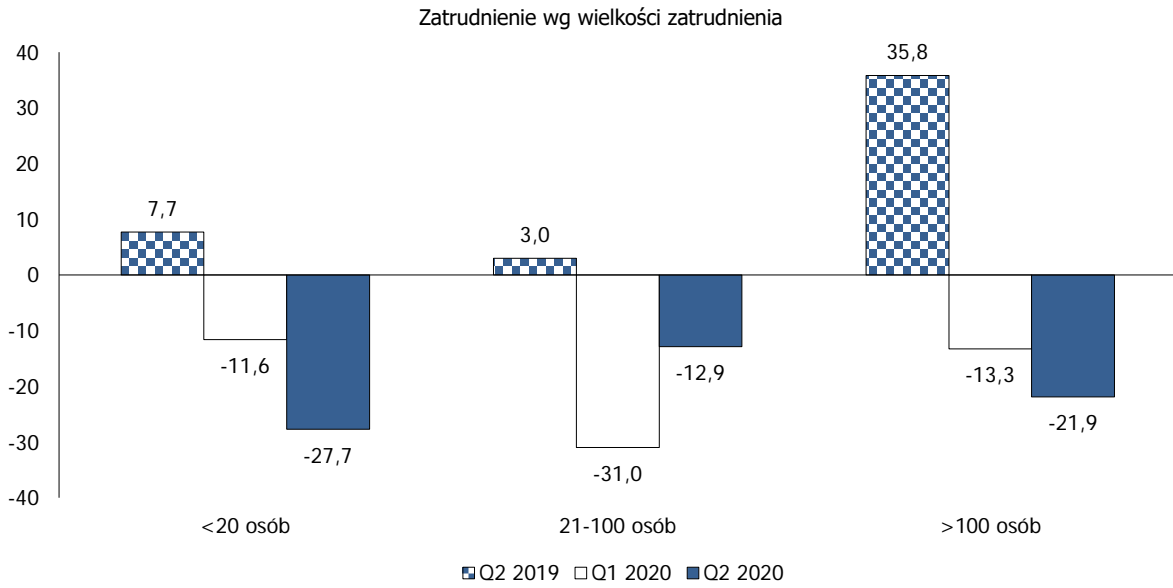

ZATRUDNIENIE

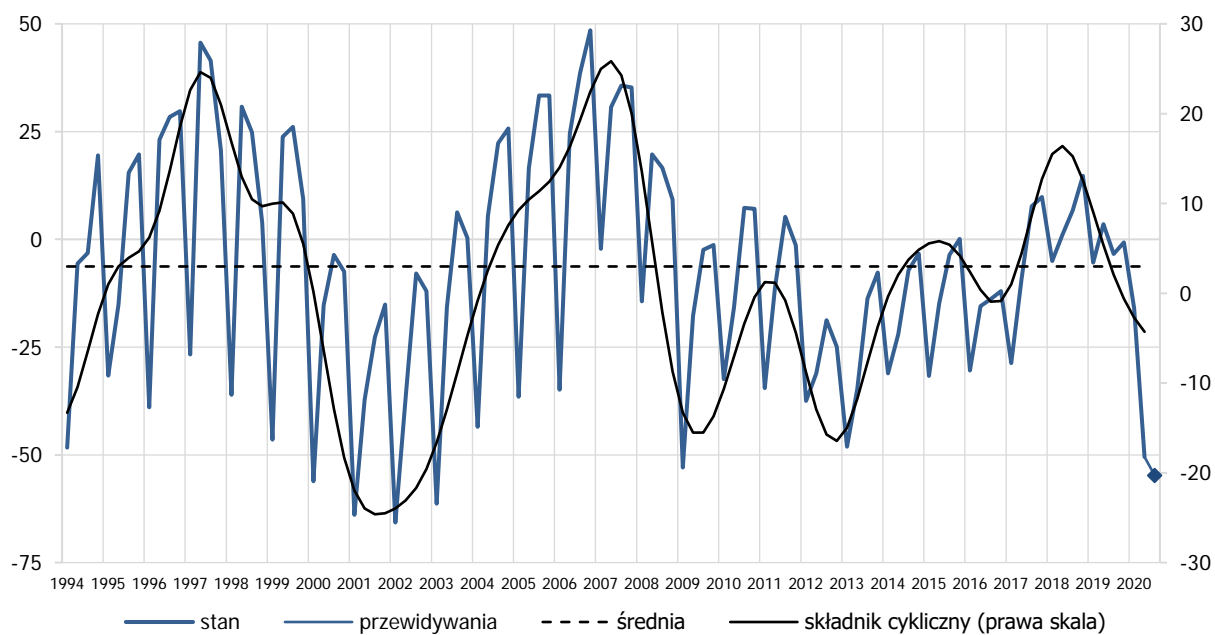

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	27,4	17,1	9,9	4,4	4,7	5,2
2. brak zmiany	58,8	69,9	70,7	67,8	73,4	56,4
3. spadek	13,8	13,0	19,3	27,8	21,9	38,4
saldo (1.-3.)	13,6	4,1	-9,4	-23,4	-17,2	-33,2

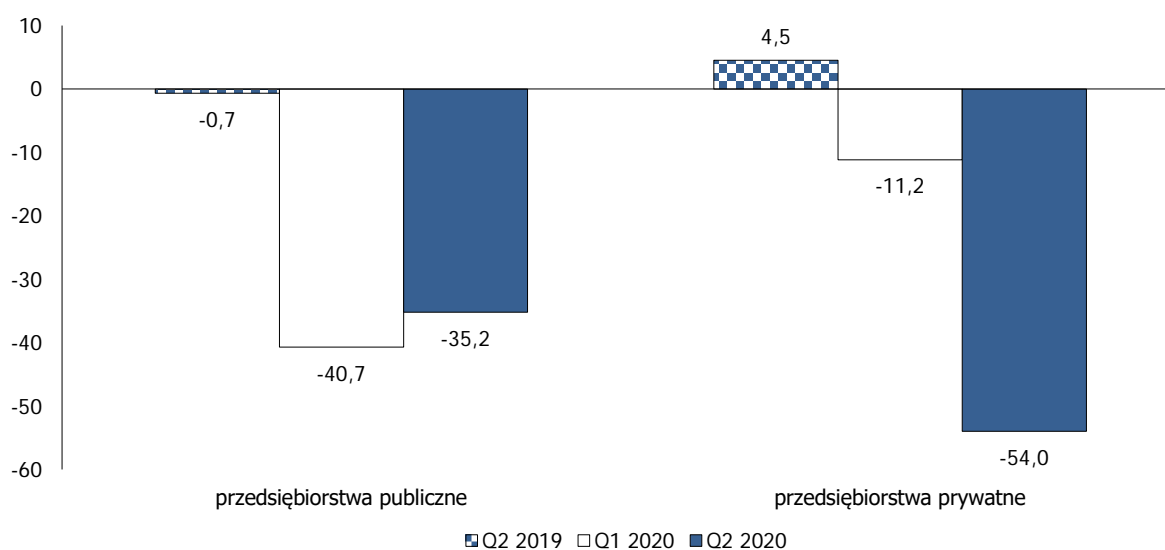

SYTUACJA FINANSOWA

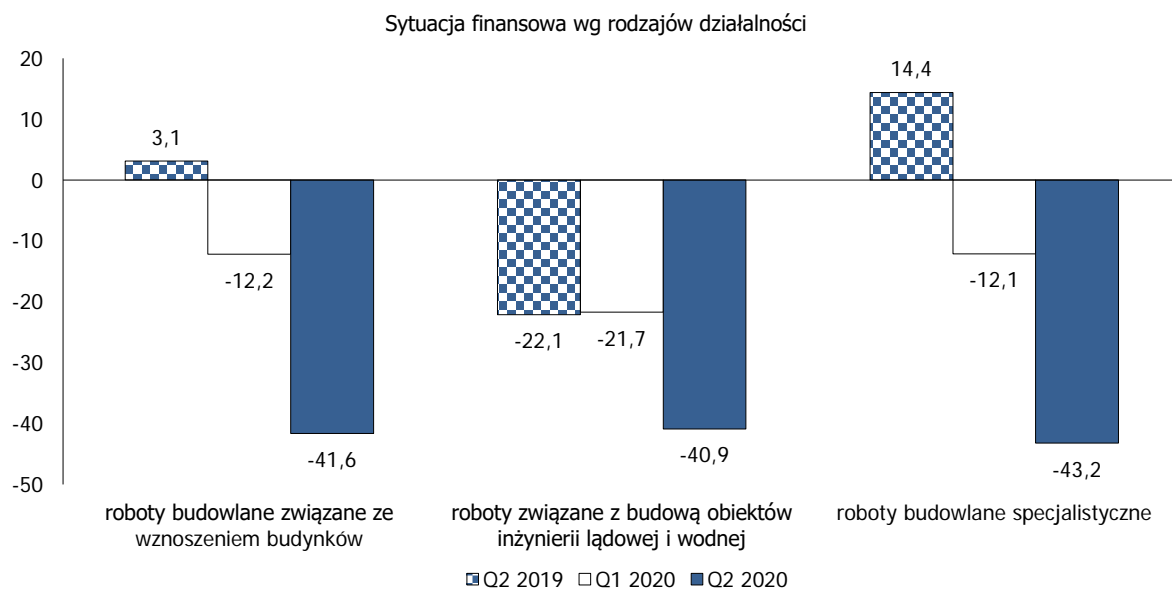
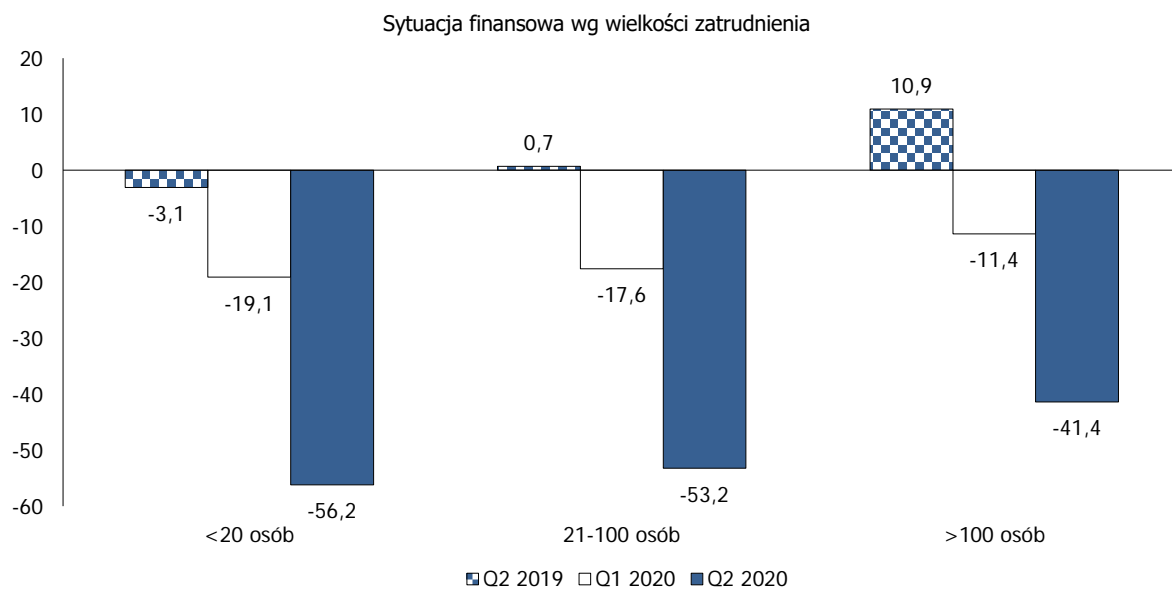

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. poprawa	19,8	15,7	15,2	14,5	7,4	8,2
2. brak zmiany	63,8	65,2	68,9	54,9	34,7	28,8
3. pogorszenie	16,3	19,1	15,9	30,5	57,9	63,0
saldo (1.-3.)	3,5	-3,4	-0,7	-16,0	-50,5	-54,8

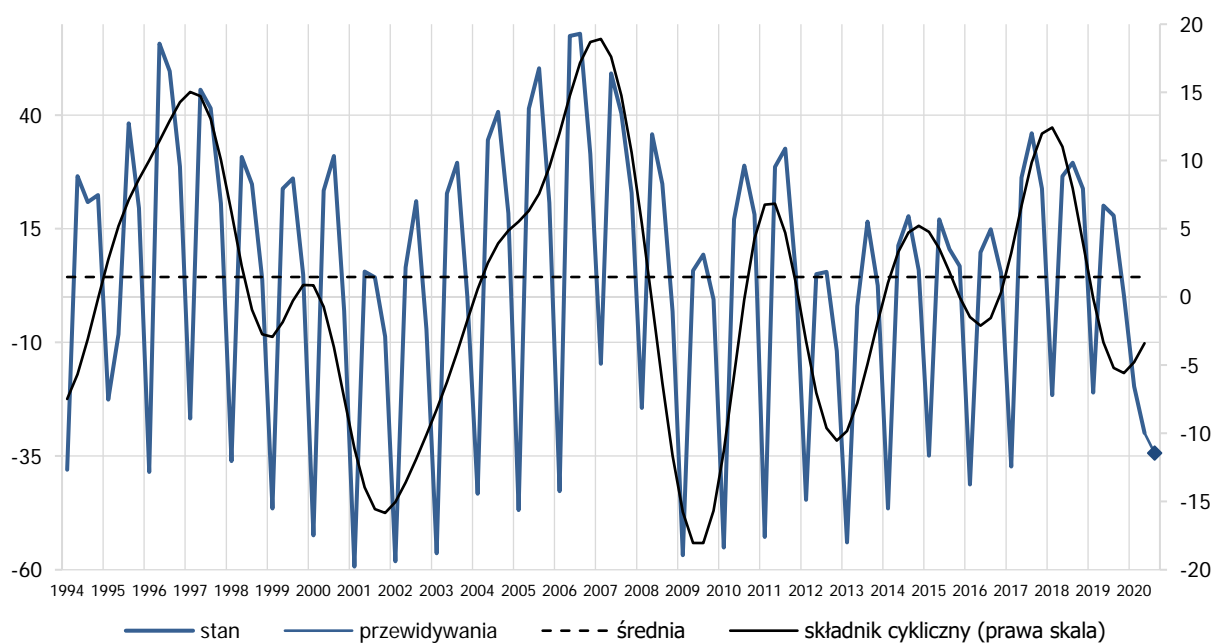
Sytuacja finansowa wg sektorów własnościowych

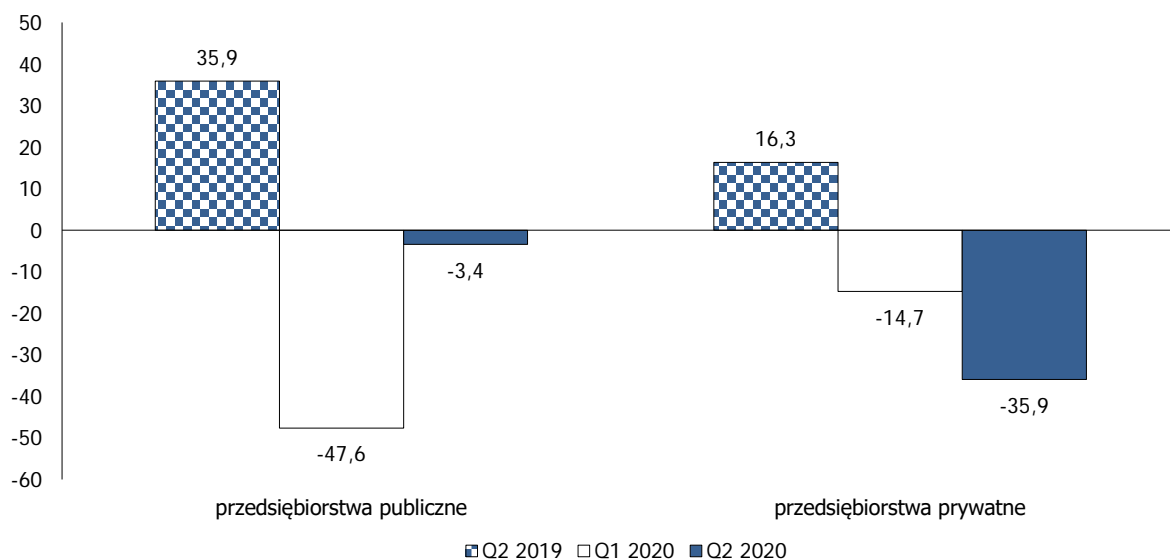

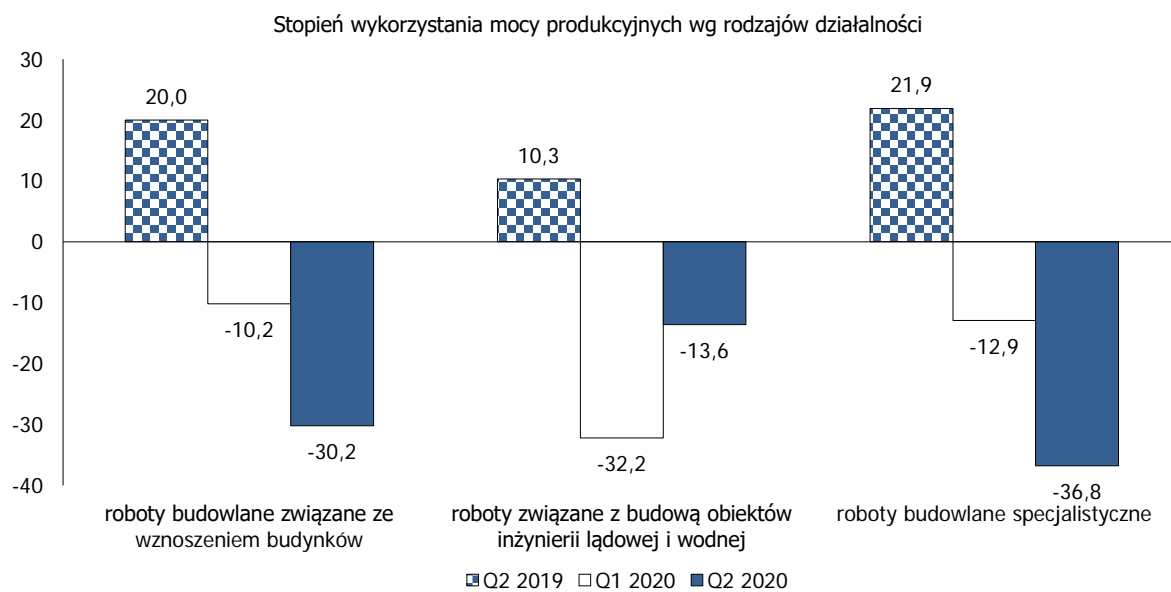
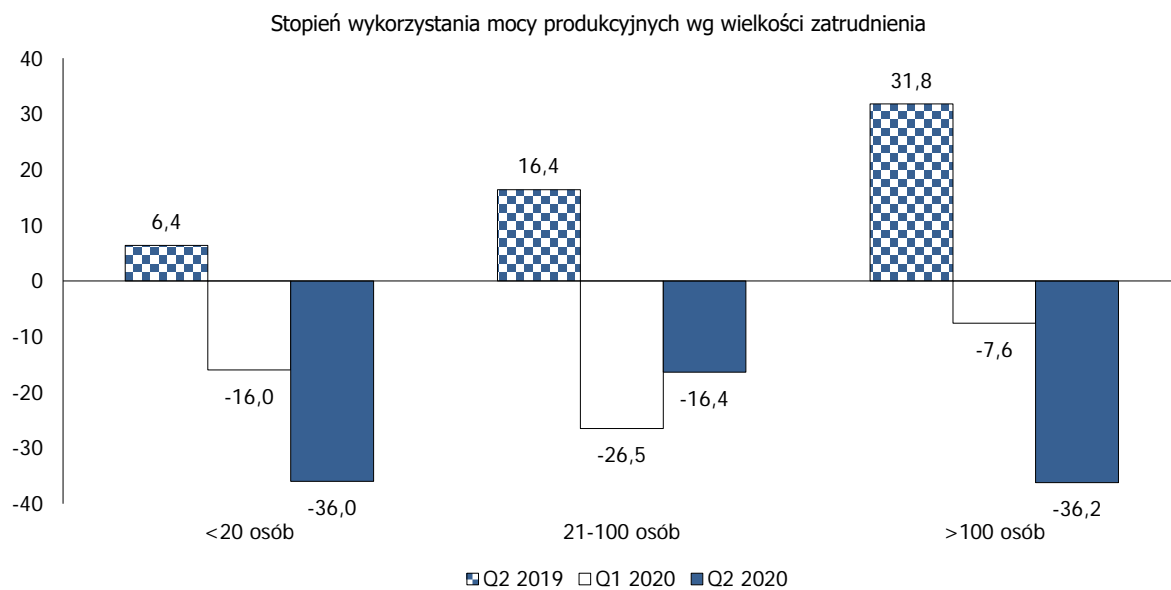
WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

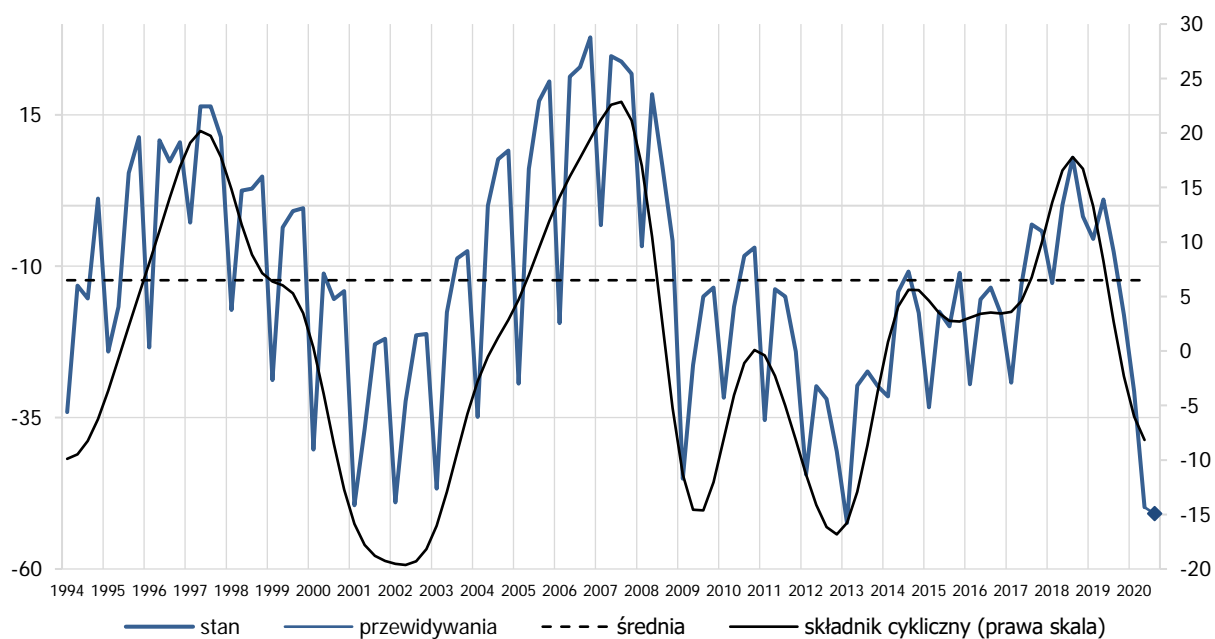
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	30,9	26,2	17,4	11,4	11,0	11,6
2. brak zmiany	58,2	65,5	65,7	57,5	48,1	42,4
3. spadek	10,8	8,3	17,0	31,1	40,9	46,0
saldo (1.-3.)	20,1	17,9	0,4	-19,7	-29,9	-34,4

Stopień wykorzystania mocy produkcyjnych wg sektorów własnościowych

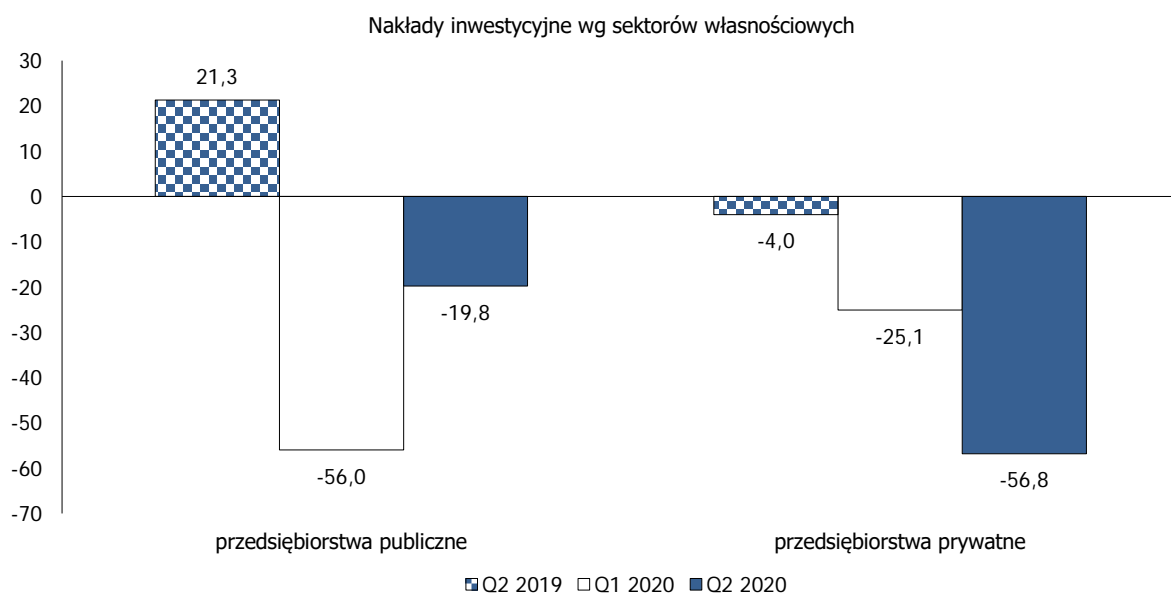

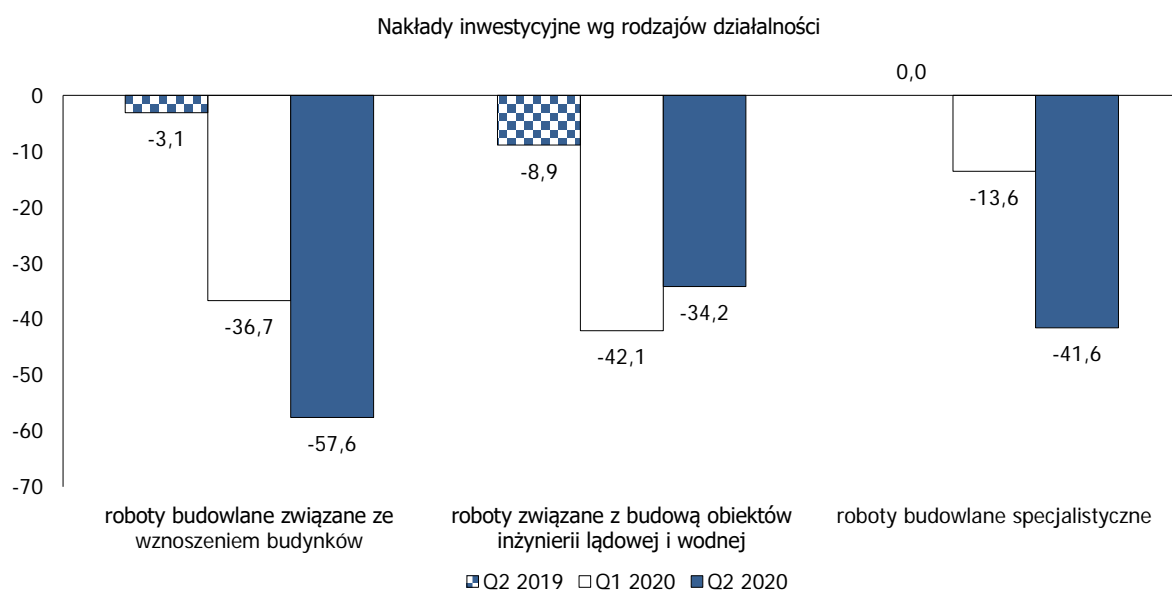
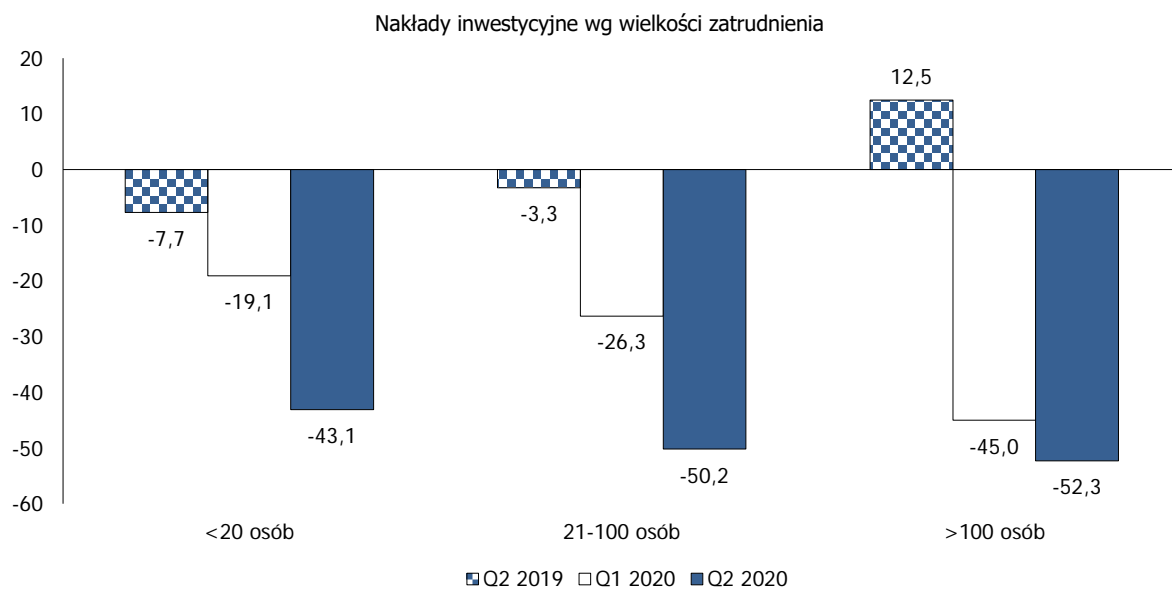

NAKŁADY INWESTYCYJNE

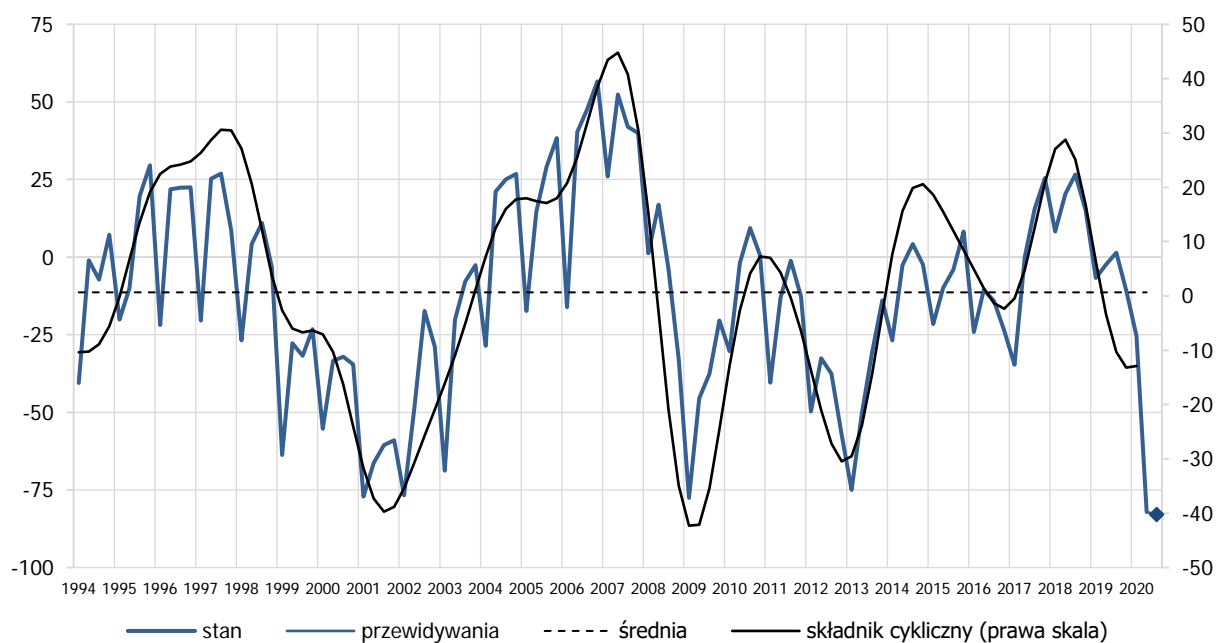

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. wzrost	18,9	15,1	12,8	7,5	4,5	3,8
2. brak zmiany	63,2	62,1	56,5	54,4	41,1	41,5
3. spadek	17,9	22,7	30,8	38,2	54,3	54,7
saldo (1.-3.)	1,0	-7,6	-18,0	-30,7	-49,8	-50,9

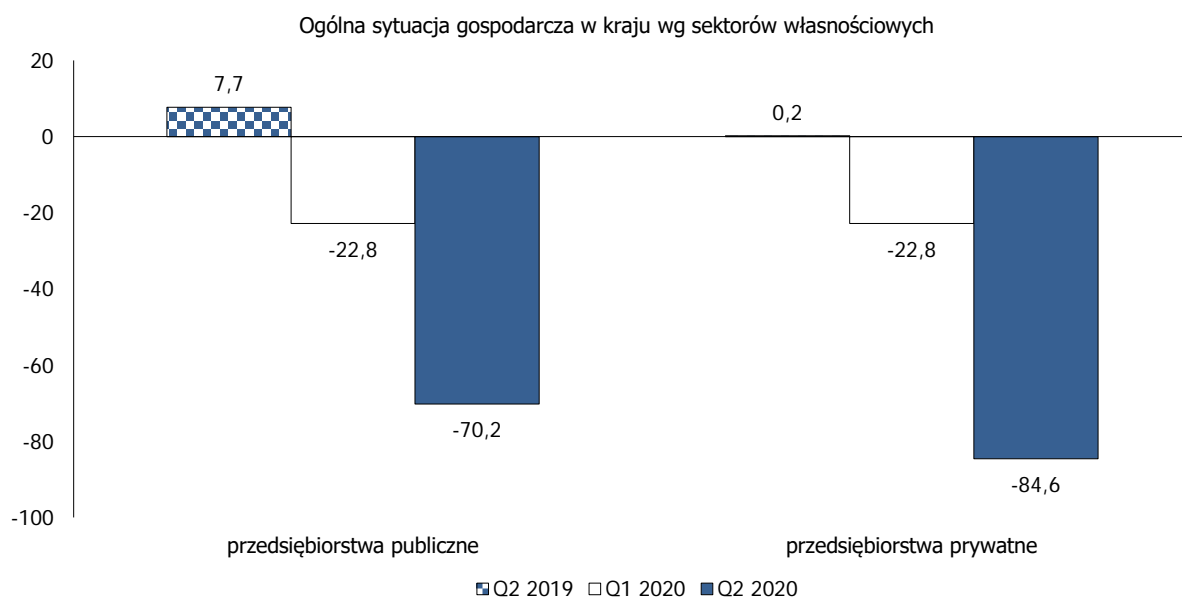

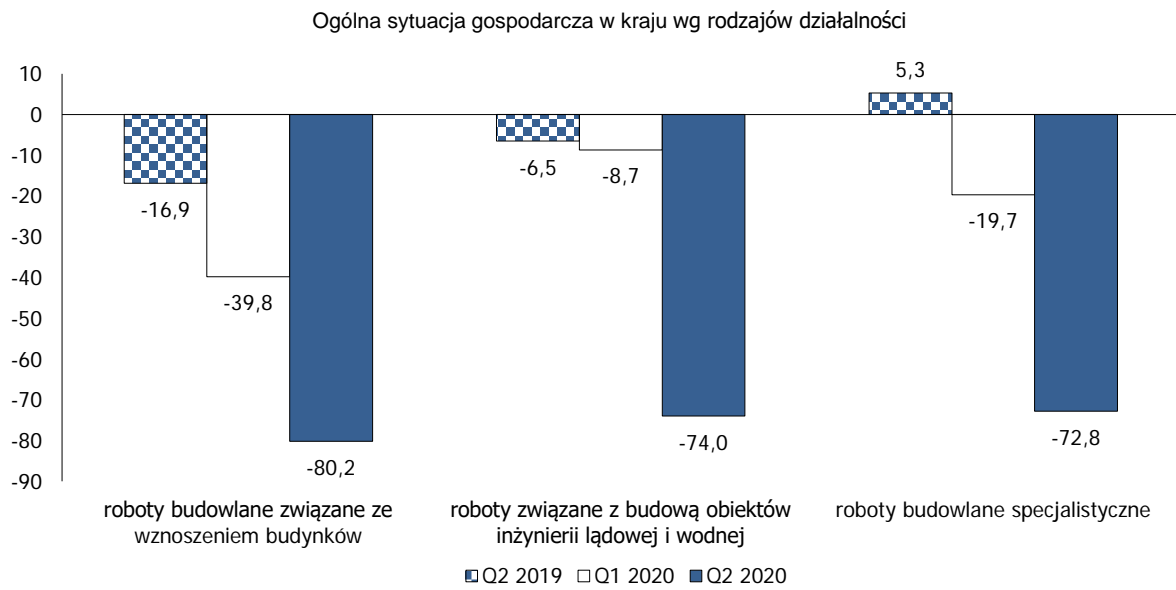
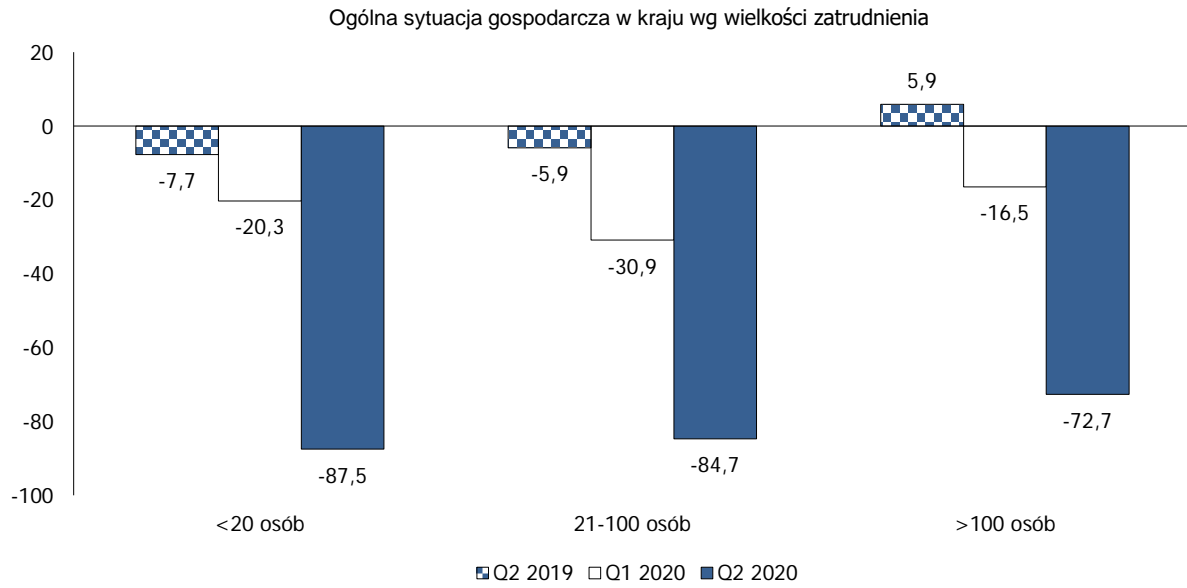

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

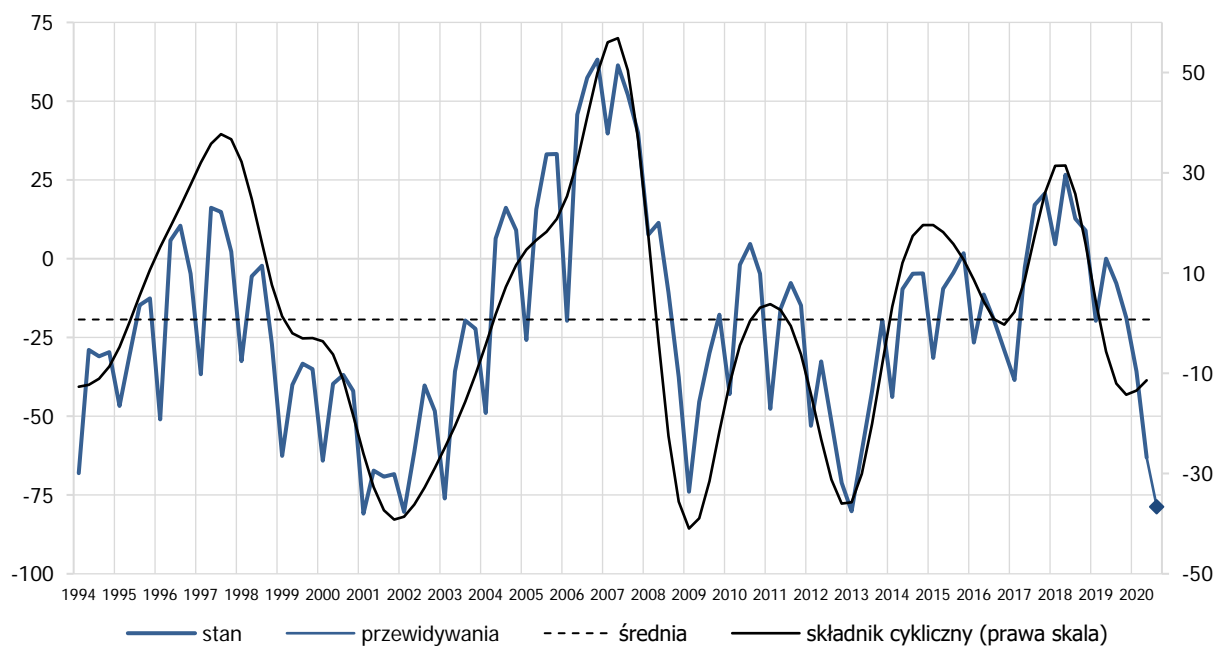

warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. poprawa	16,0	17,8	13,0	13,0	0,0	3,5
2. brak zmiany	65,6	65,9	63,3	48,6	17,9	10,0
3. pogorszenie	18,4	16,4	23,7	38,4	82,1	86,5
saldo (1.-3.)	-2,4	1,4	-10,7	-25,4	-82,1	-83,0

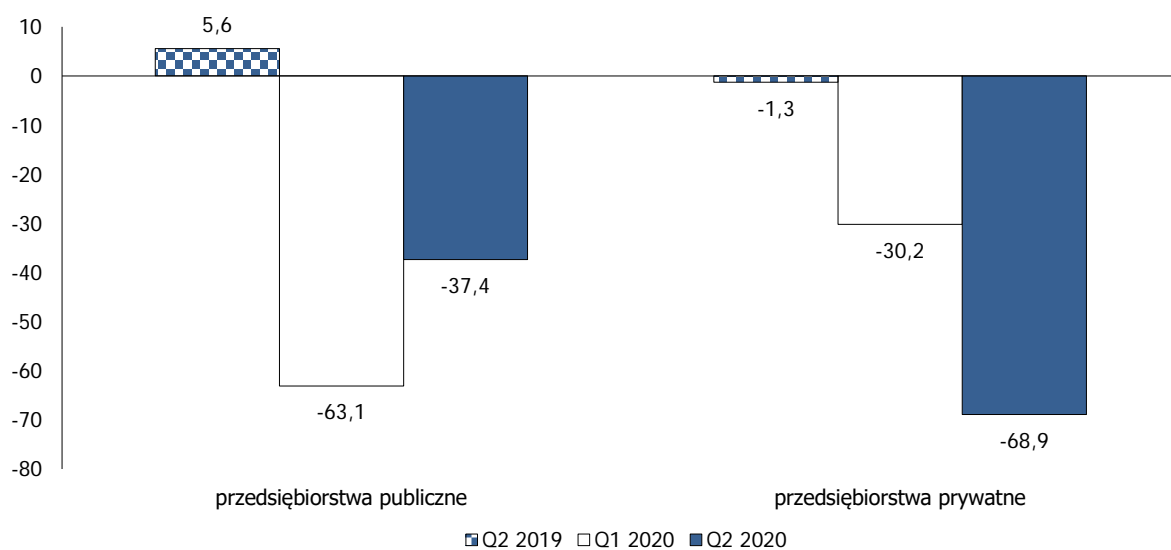

SYTUACJA BUDOWNICTWA

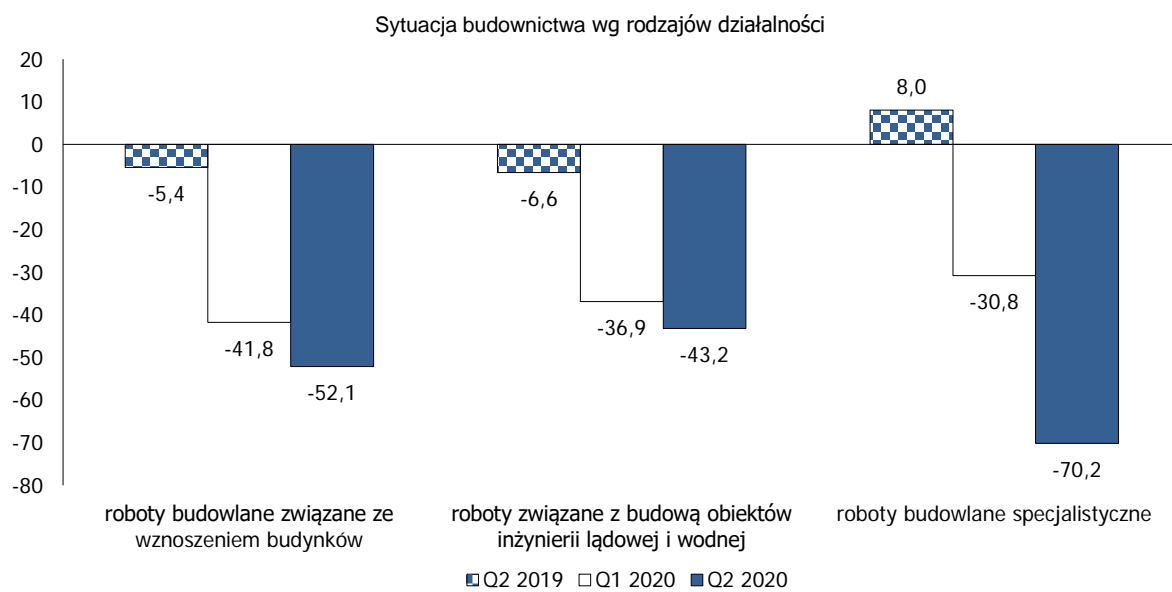
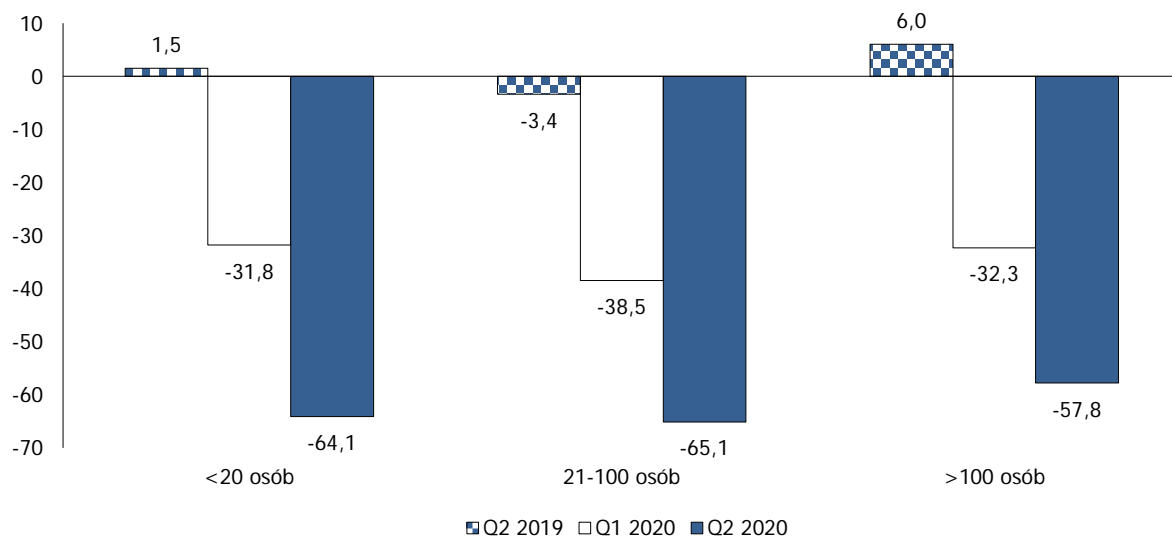
warianty odpowiedzi – odsetki	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	Q2 2020	przewidywania
1. poprawa	21,7	18,3	12,5	9,7	1,4	2,3
2. brak zmiany	56,7	55,6	56,3	44,8	34,1	16,6
3. pogorszenie	21,7	26,1	31,2	45,5	64,5	81,1
saldo (1.-3.)	0,0	-7,8	-18,7	-35,8	-63,1	-78,8

Sytuacja budownictwa wg sektorów własnościowych

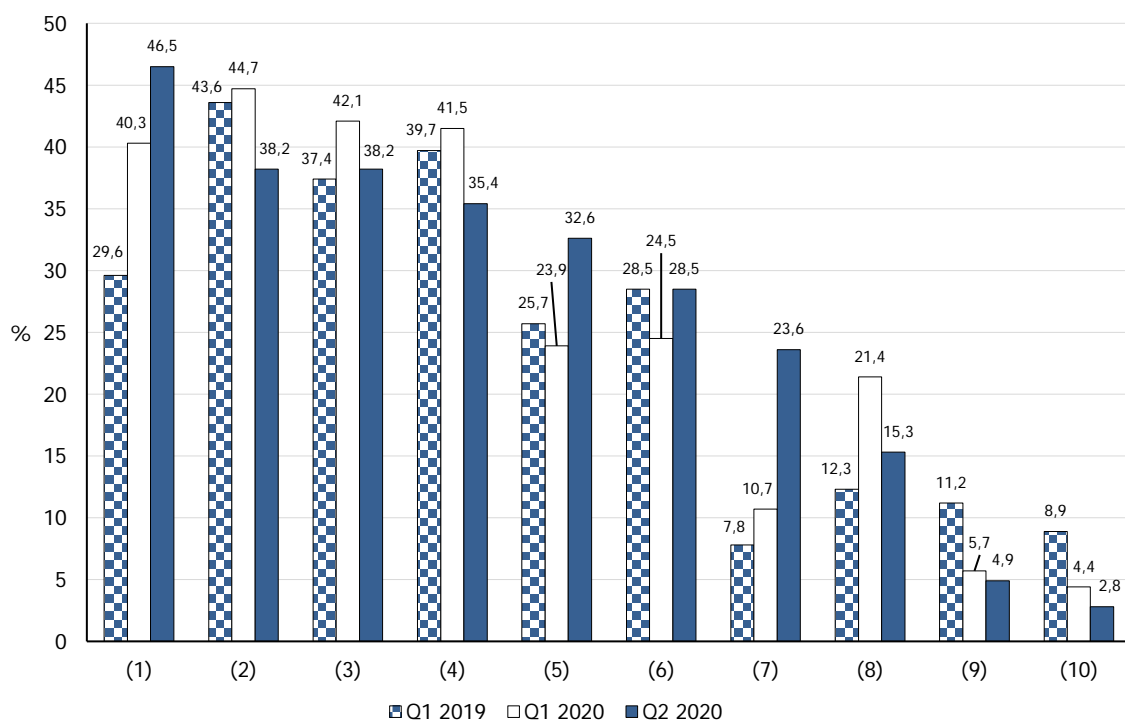

Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) obciążenia podatkowe
- (2) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (3) niestabilność przepisów prawnych
- (4) ceny surowców i materiałów
- (5) niedostateczny popyt
- (6) zatory płatnicze
- (7) inne
- (8) trudności w uzyskaniu kredytu
- (9) nie ma barier
- (10) niekorzystne warunki pogodowe

Barier wg sektorów własnościowych

